

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
студентів 4 курсу заочної форми навчання юридичного факультету
НА КАФЕДРІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

Напрямок підготовки: 0601 «Право»
Спеціальність 7. 06. 0101 «Правознавство»
Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст

Кредитно-модульна система організації навчального процесу

Харків — 2013

Наскрізна програма навчальної практики студентів 4 курсу заочної форми навчання юридичного факультету на кафедрі цивільно-правових дисциплін за напрямом підготовки 0601 «Право» спеціальністю 7. 06. 0101 «Правознавство» / О. В. Розгон, В. В. Зінченко, В. О. Савченко — Х.:— 2013. — 55 с.

Затверджена на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Протокол № XX від _____.

Розробники:

О. В. Розгон, к. ю. н. , доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

В. В. Зінченко, ст. викладач кафедри цивільно-правових дисциплін.

В. О. Савченко, викладач кафедри цивільно-правових дисциплін.

Наскрізна програма навчальної практики студентів 4 курсу заочної форми навчання юридичного факультету на кафедрі цивільно-правових дисциплін за напрямом підготовки «Право», спеціальністю: «Правознавство» призначена для методичного забезпечення навчального процесу студентів, що вивчають повний курс цивільного права України за напрямом підготовки «Право», спеціальністю: «Правознавство».

© ХНУ імені В. Н. Каразіна
© О. В. Розгон, В. В. Зінченко, В.О. Савченко

ВСТУП

Удосконалення підготовки фахівців-юристів в сучасних умовах вимагає раціонального поєднання теоретичних знань зі спеціальності з умінням вирішувати практичні проблеми. Молодий спеціаліст повинен досконало володіти своєю спеціальністю, мати широку наукову та практичну підготовку, бути вмілим організатором, здатним застосовувати на практиці отримані знання, вміти працювати з людьми.

Проходження студентами навчальної практики є невід'ємною частиною освітньо-кваліфікаційної програми підготовки фахівців спеціальності 7. 06. 0101 «Правознавство». Практика покликана сформувати у майбутнього спеціаліста вищого навчального закладу професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на конкретній ділянці праці в реальних умовах шляхом виконання будь-яких обов'язків, властивих майбутній професійній, організаційно-керівній діяльності.

Організація практики студентів має на меті сформувати у студента професійні практичні знання, вміння та навички, необхідні для роботи в галузях, комплексах юриспруденції, окремих підприємствах та установах різних форм власності, а також отримати досвід організаторської діяльності. Навчальна практика здійснюється у відповідності з робочою програмою практики, яка є основним навчально-методичним документом, що визначає проведення навчальної практики та забезпечує комплексний підхід до її організації і послідовність у навчанні студентів.

Одним із основних завдань програми є забезпечення безперервності навчання студентів, яке полягає у закріпленні та тісному погодженні теоретичних основ дисциплін, що вивчаються, з практикою, яка здійснюється студентами. Логічним продовженням є виконання на цій основі звіту, де максимально використовуються як фактичні дані, зібрані на базі практики, так і теоретичні знання студентів, які були засвоєні протягом навчального процесу.

РОЗДІЛ I ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ ПРАКТИКИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Навчальна практика студентів юридичного факультету є складовою частиною процесу підготовки спеціалістів, обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття відповідного кваліфікаційного рівня.

Навчальним планом спеціальності 7.06.0101 «Правознавство» ОКР «Спеціаліст» передбачено проходження студентами навчальної практики.

Основними базами практики для студентів цієї спеціальності є кафедри юридичного факультету імені В.Н. Каразіна.

Програма розроблена на основі галузевих стандартів вищої освіти та Положення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна про проходження практики.

РОЗДІЛ II МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

2.1 Навчальної практики

Метою навчальної практики є закріплення та розширення теоретичних знань студентів на основі реальної практичної діяльності, оволодіння навичками роботи за обраним напрямком, таких як: збір даних, їх систематизація, обробка тощо, а також формування потреби в системному оволодінні знаннями та творчому їх застосуванні в практичній діяльності підприємства й подальшому навчанні.

Основними цілями навчальної практики є:

1. Ознайомлення з діяльністю кафедри, з індивідуальним напрямком роботи (завдання) для більш детального ознайомлення, збір матеріалів.

2. Використання судової практики як спеціального етапу підвищення рівня підготовки студента – майбутнього спеціаліста, що включає:

— розширення і поглиблення теоретичних знань у вибраному для написання індивідуального завдання напрямі;

— набуття практичних навичок, необхідних для подальшої практичної діяльності та продовження навчання в Харківському національному університеті;

— оволодіння сучасними методами наукового дослідження: системним аналізом і синтезом, дослідженням операцій;

— подальший розвиток наукового стилю мови і абстрактного мислення економічними категоріями;

— розширення загальнокультурного рівня.

3. Ознайомлення на базі практики з необхідною інформацією для підготовки звіту з проходження навчальної практики.

4. Набуття практичних навичок роботи з процесуальною документацією, чинним законодавством, судовою практикою.

Завдання навчальної практики:

— ознайомитися з організацією, структурою і перспективами розвитку бази практики;

— ознайомлення з формами і методами здійснення поставлених перед студентом завдань;

— опанувати існуючу практику виконання функцій у тих підрозділах бази практики, де студент її проходить;

— набути навичок складання аналітичних довідок, ведення процесуальної документації;

— самостійно виконувати завдання, передбачені програмою практики; .

- вивчення відомчих наказів, вказівок, розпоряджень, інструкцій та практики застосування правових норм, що регулюють організацію і діяльність судових органів;
- набуття навичок самостійного складання відповідних документів судової системи, процесуальних актів, проведення аналізу і узагальнення практики застосування відповідних правових норм та розробки рекомендацій щодо їх вдосконалення
- виконати індивідуальне завдання. Індивідуальні завдання студенту-практиканту надаються керівником практики;
- систематично вести записи у щоденнику практики. Оформлені належним чином документи по навчальній практиці своєчасно представити на кафедру навчального закладу.

У результаті проходження практики студент **повинен знати:**

- основні положеннями Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів, що визначають правовий статус і регламентують діяльність відповідних державних органів (установ), органів місцевого самоврядування;
- системою і принципами діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування;
- структурою, формами і методами їх діяльності судових органів;
- організацією роботи судових органів.

Після проходження практики студент **повинен вміти:**

- готувати проекти різних документів, пов'язаних з діяльністю відповідного органу (установи): рішення, скарги, розпорядження, накази, протоколи, постанови тощо;
- здійснювати правове і організаційне забезпечення проведення окремих організаційних заходів (нарад, засідань тощо).

Студент повинен **набути навичок:**

- підготовки усіх необхідних матеріалів для прийняття ґрунтовних рішень;
- орієнтуватися в процесуальній документації;
- набути навички складання заяв, скарг, позовних заяв, клопотань та інших документів правового характеру; здійснення представництва в суді, інших державних органах, виконання функцій захисника у цивільному процесі;
- складання та читання аналітичних матеріалів, технологічних схем обробки інформації та прийняття рішень для ефективного функціонування в усіх сферах держави;
- вміти надавати консультації та роз'яснення з юридичних питань, усні і письмові довідки щодо законодавства
- визначати порядок і способи захисту прав та законних інтересів громадян.

РОЗДІЛ III ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКИ. РОЗПОДІЛ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОBOB'ЯЗКІВ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИКИ

Практика є логічним продовженням навчання. Під час неї студент закріплює отримані теоретичні знання та оволодіває навичками роботи.

Студенти повинні виконати індивідуальні завдання для більш поглибленого і всебічного вивчення окремих напрямів з функціонування національних підприємств і збору практичних і статистичних матеріалів для написання звіту.

Робоча програма практики регламентована «Положенням про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України» затверджена наказом Міністерства освіти України від 03.04.1995 № 93, а також «Методичними рекомендаціями зі складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України».

Практикою студентів від університету керують викладачі кафедр юридичного факультету.

У період проходження студентом практики на нього поширюються загальне трудове законодавство, правила охорони праці і внутрішнього розпорядку, які діють на базі практики.

Зміст навчальної практики студентів складається з таких важливих компонентів:

1. Глибоке ознайомлення з чинним законодавством;
2. Аналіз діяльності судових органів;
3. Систематизація інформації, отриманої з наукових, літературних, довідкових, документальних та інших джерел;
4. Обробка отриманої наукової і статистичної інформації, визначення структури і написання звіту з навчальної практики.

Практика здійснюється в вищих навчальних закладах, які повинні:

- мати достатній рівень практичної діяльності, культури праці та технічного обладнання;
- призначати керівника практики згідно з необхідністю виконання студентами програм практики.

Протягом практики студент повинен постійно підтримувати контакт з науковим керівником і один раз на тиждень звітувати щодо виконаної роботи під час проведення консультацій на кафедрі. Керівник практики призначає час консультацій не менше як один раз на тиждень. Результат проходження навчальної практики — підготовка звіту з практики.

3.1 Права та обов'язки студента

Права та обов'язки студента-практиканта

У період проходження навчальної практики студент-практикант зобов'язаний:

- не пізніше, як за 3 дні до початку навчальної практики, отримати від керівника практики від кафедри інструктаж про проходження практики, ознайомитись з програмою навчальної практики та отримати інші необхідні документи;
- підібрати необхідну наукову літературу, навчальні посібники та нормативно-правові акти, матеріали щодо практичної юридичної діяльності (зразки оформлення документації), які знадобляться при проходженні навчальної практики;
- своєчасно прибути до місця проходження практики, доповісти керівництву, отримати необхідні вказівки та пояснення і негайно приступити до виконання програми практики;
- скласти відповідно до програми практики план проходження практики. Виконувати передбачені програмою завдання у повному обсязі й у встановлені строки;
- виконувати розпорядок дня, встановлений у підрозділі за місцем проходження практики, підтримувати дисципліну і правила, що діють в місцях проживання;
- виявляти організованість, ініціативу, дотримуватись законодавчих актів;
- вивчати накази, інструкції, методичні та аналітичні документи, які стосуються діяльності підрозділу;
- брати участь у громадському житті колективу, відвідувати збори, наради, заняття тощо;
- якісно виконувати всі завдання, які передбачено програмою навчальної практики та керівника практики, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку та трудової дисципліни;

- набути елементарні професійні навички праці на посадах спеціалістів юридичного профілю, сформувати вміння правильно складати процесуальні та інші документи;

- вести щоденник навчальної практики, відобразити в ньому зміст виконаної за кожен день практики роботи з детальним аналізом і висновками;

- перед закінченням практики скласти звіт за встановленою формою.

Студенти-практиканти мають право:

- користуватися технічними та іншими засобами, наявними у відповідному органі;

- бути присутніми на нарадах, які проводяться з керівниками органів;

- вносити пропозиції керівнику Базису практики і юридичного факультету щодо вдосконалення організації і проведення практики, а також діяльності підрозділу.

3.2 Функції керівника практики від кафедри та студента:

Керівник практики може надавати індивідуальні консультації як безпосередньо так й в дистанційній формі. Консультування практиканта має сприяти його орієнтуванню в масиві інформації, проте не може підміняти його самостійної роботи, а навпаки, повинно стимулювати вироблення ініціативності та навичок з самоорганізації.

Керівник практики від кафедри повинен:

- забезпечити проходження практики студентами згідно з робочою програмою практики;

- проводити інструктаж студентів про мету і завдання практики, порядок її проходження, про порядок оформлення звіту й документації, необхідної для складання звіту та його захисту;

- проводити консультації студентів щодо виконання окремих розділів програми;

- здійснювати контроль виконання студентами календарного графіку проходження практики;

- перевіряти звіт про практику і якість індивідуального завдання;

- надавати письмовий звіт про підсумки проходження практики.

Організаційна форма та методичні засоби поєднання теорії та практики:

- навчальна практика на кафедрі цивільно-правових дисциплін орієнтована на наближення навичок застосування норм права до потреб захисту прав людини і громадянина;

- обов'язковим є уважне ставлення до реквізитів правових актів, як складова професійної діяльності в галузі юридичної діяльності;

- при розв'язанні навчально-дослідних завдань належить звертатись до матеріалів слідчої та судової практики, як національної так й міжнародної.

Організаційні форми і методичні засоби контролю успішності студентів включають поточний самоконтроль за допомогою плану проходження навчальної практики та контроль який здійснює керівник практики; підсумковий контроль — у формі попереднього захисту та захисту матеріалів практики.

Результати захисту матеріалів практики оцінюються за двобальною («зараховано», «не зараховано») та стобальною національною шкалою, а також шестибальною шкалою ECTS і вносяться в екзаменаційну відомість та залікову книжку.

Вказівки з інформаційно-методичного забезпечення самостійних занять студентів. Інформаційно-методичну базу необхідну для самостійного розв'язання навчально-дослідницьких завдань складає ця програма.

Під час практики роботою студентів керують викладачі кафедр юридичного факультету. Студенти виконують їх розпорядження та вимоги.

РОЗДІЛ IV ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1. *Критерії оцінювання* виконання та захисту матеріалів практики:

- A.** Номенклатура матеріалів практики:
1. Титульний аркуш.
 2. Звіт про проходження практики.
 3. Відзив керівника практики.
 4. План проходження навчальної практики з відмітками про виконання та обґрунтуванням хронологічного порядку та методології розв'язання навчально-дослідних завдань.
 5. Щоденник проходження навчальної практики.
 6. Матеріали навчальної практики відповідно до цієї програми, зокрема:
 - Теоретична частина (щонайменш 10 сторінок);
 - Вироки національних судів (щонайменш 5 — за позовами, за якими задоволено або відмовлено позов) та їх аналіз;
 - Проект Апеляційної скарги, Проект Касаційної скарги, Рішення суду;
 - Висновки за проаналізованим рішенням суду за Фабулою.
- B.** Зміст та якість науково-дослідної діяльності, зокрема:
- достатність та обґрунтованість обрання методів дослідження;
 - відсутність помилок у застосуванні дослідницьких методів;
 - повнота розгляду проблеми;
 - самостійність дослідження;
 - актуальність нормативного матеріалу;
 - володіння професійною термінологією.
- B.** Додержання правил складання документів (відповідність змісту назві, правильність реквізитів, грамотність, охайність).
- Г.** Організованість та планомірність у виконанні науково-дослідницької роботи.
- Д.** Вміння доповідати, аргументувати, вести публічну дискусію.
- Е.** Ініціативність та творчий підхід при розв'язанні навчально-дослідницьких завдань.

Підготовка до написання навчально-дослідницької роботи. Для написання навчально-дослідницької роботи необхідно провести пошук нормативного матеріалу, наукових праць та навчальних матеріалів за обраною темою, вивчити відібрані матеріали, проаналізувати їх та закріпити результати цього у письмовому вигляді. Зміст роботи повинен відповідати визначеній темі.

При написанні навчально-дослідницької роботи необхідно використовувати такі джерела:

- Цивільний кодекс України;
- Сімейний кодекс України;
- Земельний кодекс України,
- Водний кодекс України,
- Повітряний кодекс України,
- Лісовий кодекс України,
- Кодекс України про надра й інші нормативні акти;
- Житловий Кодекс й інші нормативні акти;

- Науково-практичні коментарі до Цивільного кодексу України;
- Підручники та навчальні посібники з цивільного права;
- Монографічну літературу та наукові статті;
- Матеріали опублікованої та неопублікованої юридичної (в тому числі та судової) практики;
- Інтернет-ресурси, які зазначені у списку літератури:

Перед початком безпосереднього написання роботи студент повинен уважно вивчити всі рекомендовані до теми джерела. При цьому доцільно робити виписки з нормативних актів, книг, статей, інших джерел, помічаючи в чернетці ті сторінки та видання, що найбільш важливі при висвітленні відповідних питань теми курсової роботи.

Написання роботи — це систематизований, грамотний та самостійний виклад студентом основних відомостей з теми, що відображає його розуміння певних наукових проблем цивільного права.

При використанні літературних та інших нормативних матеріалів необхідно давати відповідні посилання на ці джерела в суворій відповідності до встановлених правил (стандартів). Запозичення тексту з чужих літературних та наукових творів без відповідного посилання на них забороняється. Відсутність посилань на використану літературу та запозичення тексту з чужих літературних творів без посилання на них тягне за собою безумовне повернення курсової роботи для повторного виконання.

Типовий план навчально-дослідницької роботи

1. Вступ (дані про досліджувану практичну ситуацію, обґрунтування проблематики та методології).

2. Характеристика досліджуваної практичної ситуації (наприклад, виконання договору), передбачених за допомогою статей ЦК України, СК України, ЗК України, ВК України, ЛК України, Кодекс України про надра.

3. Проблеми судової практики досліджуваної ситуації, передбачених за допомогою цивільного, сімейного, житлового, земельного законодавства тощо.

4. Рішення місцевого суду № 1– 5 та їх аналіз. Проекти Апеляційної скарги, Проект Касаційної скарги, Рішення суду.

5. Висновок: виявлено проблеми судової практики щодо досліджуваної практичної ситуації, передбаченої за допомогою статей ЦК України, СК України, ЖК України, ЗК України, ВК України, ЛК України, Кодекс України про надра.

6. Список використаних нормативних актів і літератури.

5. Будь-які скорочення слів, понять у викладі роботи (в заголовках, підзаголовках, плані, тексті, посиланнях на джерела та ін.), крім загальноприйнятих (наприклад, ЦК України, СК України) неприпустимі.

В теоретичній частині роботи повинен бути титульний лист, на якому зазначається:

- Найменування Університету;
- Найменування факультету та кафедри;
- Повне та точне найменування теми навчально-дослідницької роботи;
- Прізвище, ім'я та по батькові автора, курс, факультет та номер учбової групи;
- Місце (місто) та рік виконання роботи.

5. 1. *Порядок написання досліджуваної практичної ситуації:*

1. Теоретична частина

Обов'язковий склад навчально-дослідницької роботи щодо досліджуваної практичної ситуації :

- основна частина (розкрити теоретичне питання);
- посилання на джерела (у тексті в кінці речення перед крапкою у квадратних дужках із зазначенням номеру джерела та сторінки, на яку посилається студент);
- список літератури в алфавітному порядку (наукові роботи (монографії, періодичні видання, підручники, судова практика, нормативно-правові акти).

Обсяг навчально-дослідницької роботи та її оформлення

Мова написання — українська чи російська.

Орієнтований обсяг теоретичної частини — 10 друкованих сторінок формату А–4. Текст викладається лише на одній сторінці листа грамотно, акуратно, набраного на комп'ютері; редактор — Word; шрифт — Times New Roman, 14 кегель, через 1,5 інтервали; поля: зверху — 2 см, знизу — 2 см; зліва — 3 см, справа — 1,5 см, книжковий формат, сторінки нумеруються у верхньому правому кутку.

Заголовки структурних частин звіту «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами напівжирним текстом симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують напівжирним текстом маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, який дорівнює 1,25 см. Крапку в кінці заголовка розділів, підрозділів не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Обов'язково подання друкованого **чорним кольором** варіанту тексту роботи **на білому папері** в обкладенці, яка брошурована або швидкозшивачі або у папці з файлами. Листи роботи повинні бути зшиті і пронумеровані.

Будь-які скорочення слів, понять у викладі роботи (в заголовках, підзаголовках, плані, тексті, посиланнях на джерела та ін.), крім загальноприйнятих (наприклад, ЦК України, СК України) неприпустимі.

В теоретичній частині роботи повинен бути титульний лист, на якому зазначається:

- Найменування Університету;
- Найменування факультету та кафедри;
- Повне та точне найменування теми навчально-дослідницької роботи;
- Прізвище, ім'я та по батькові автора, курс, факультет та номер учбової групи;
- Місце (місто) та рік виконання роботи.

2. Практична частина включає в себе:

- складання процесуального документу або договору;
- практичний аналіз застосованого національного та міжнародного законодавства при дослідженні практичної ситуації.

3. Практика схожих справ.

6. Визначення теми індивідуальної навчально-дослідницької роботи Тема роботи обирається згідно варіанту, який визначається у відповідності з наведеною таблицею.

Номер варіанту визначається керівником практики О. В. Розгон.

О. В. Розгон — завдання № 1–5;

В. В. Зінченко — завдання № 6–10;

В. О. Савченко — завдання № 11–15

<i>номер реєс-го номеру</i>	<i>номер варіант у</i>	<i>Тема</i>
1.	1	У вересні 2006 року ОСОБА_3 звернувся до суду з позовом про усунення перешкод в користуванні права власності та виселення відповідачки, який мотивований тим, що він

перебуває у шлюбі із ОСОБА_7 з 1988 року, мають двох дітей: донька ОСОБА_1, 1991 року народження, син ОСОБА_8, 1989 року народження. У них була державна квартира, на яку позивач 1999 року отримав свідоцтво на право власності на квартиру АДРЕСА_1, внаслідок її приватизації.

Після чого, в вересні 1999 року позивач без відома дружини намагався продати належну йому квартиру відповідачці ОСОБА_4 Сторони домовились, що вартість квартири становить 7000 грн. Однак у відповідачки на той час коштів не було, вона виплатила позивачу спочатку 500 грн., потім 500 грн., а через деякий час ще 300 грн. Всього разом відповідачка виплатила позивачу 1300 грн., однак розписку відповідачка написала на 900 грн., які були сплачені одразу, а на 400 грн. розписку не писала.

Залишкову суму коштів відповідачка зобов'язалась виплатити протягом року, тобто до вересня 2000 року. Крім цього, ОСОБА_4 наполягла на прописку у спірній квартирі, що і було виконано 5 вересня 1999 року. Відповідачка не сплатила залишкову, тому позивач просив виселити останню із належної йому квартири.

Позивач ОСОБА_3 просив суд усунути перешкоди в користуванні права власності та виселити відповідачку із спірної квартири і зняти її з реєстрації.

У листопаді 2006 року ОСОБА_4 звернулась до суду із зустрічним позовом до ОСОБА_3, третя особа: ОСОБА_9, про визнання правочину дійсним, визнання права власності на квартиру, поновлення строку, та за позовом третьої особи, що заявляє самостійні вимоги щодо предмету спору, який згодом уточнювала, та мотивувала його тим, що вона підтримувала близькі дружні стосунки з ОСОБА_7, дружиною відповідача.

Коли, в 1999 році сім'я ОСОБА_7 прийняла рішення виїхати на постійне місце проживання до Білорусії та запропонували купити у них спірну квартиру, вона погодилась. Право власності на квартиру було оформлено на ОСОБА_3, й з ним вона вела переговори щодо купівлі-продажу квартири, але з цього приводу ОСОБА_4 також спілкувалась із ОСОБА_7, яка підтвердила, що вони дійсно продають квартиру.

Домовились, що квартиру вона купує за 1200 грн. й після сплати цієї суми, ОСОБА_3 зареєструє її в квартирі, а через півроку вони оформлять в нотаріальній конторі письмово договір купівлі-продажу, оскільки ОСОБА_3 потрібно було терміново виїжджати до Білорусії, і потрібні були кошти.

Суму 1200 грн. позивачка виплатила відповідачу 21 вересня 1999 року, а 5 вересня 1999 року ОСОБА_3 зареєстрував її в квартирі, й зареєстрував її у спірній квартирі.

В 2004 році, коли ОСОБА_3 разом із своєю сім'єю повернулись із Білорусії, останній подзвонив ОСОБА_4 та попросив її виселитись із спірної квартири.

ОСОБА_4 зазначила, що договір не був укладений з причин того, що відповідач ОСОБА_3 ухилявся від нотаріального

		<p>посвідчення договору купівлі-продажу спірної квартири, в зв'язку з чим вона просила продовжити строк звернення до суду, правочин, укладений між ОСОБА_3 та ОСОБА_4 від 21 вересня 1999 року про купівлю-продаж квартири визнати дійсним, та визнати за нею право власності на вказану квартиру.</p> <p>Третя особа по справі, що заявляє самостійні вимоги, зазначила, що вона перебуває у зареєстрованому шлюбі з ОСОБА_3. У період спільного проживання її чоловік приватизував спірну квартиру. На момент приватизації у 1999 році він був зареєстрований у квартирі один, а вона з дітьми знялась з реєстрації та поїхала разом з дітьми до Білорусії. Також, зазначала, що у ОСОБА_3 коштів на приватизацію квартири не було, то вона дала йому на приватизацію житла необхідні кошти, внаслідок чого вважала, що вона має право на частку у цій квартирі, про намір ОСОБА_3 продати квартиру вона дізналась лише, коли ОСОБА_10 звернулась до суду із зустрічним позовом.</p> <p>Ухвалою _____ міськрайонного суду _____ області в прийнятті позову третьої особи, яка не заявляє самостійні вимоги відносно предмету спору ОСОБА_7 відмовлено та роз'яснено її право звернутись до суду з позовом на загальних підставах.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання — Здійснення та захист права власності майна подружжя. 2. Складіть договір купівлі-продажу квартири. 3. Складіть Проект Апеляційної скарги, Проект Касаційної скарги. 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.
2.	2	<p>Позивач звернулась до суду із позовною заявою в якій просила: постановити рішення, яким визнати за її батьками ОСОБА_3 та ОСОБА_4 право власності по 1/2 частині будинку. Також Позивачка просила визнати право власності в порядку спадкування за заповітом батька ОСОБА_3 по 5/24 частин будинку за нею та за її братом ОСОБА_2 та визнати за нею право власності в порядку спадкування за заповітом матері ОСОБА_4 на 7/12 частин будинку, оскільки остання, будучи інвалідом, мала право на обов'язкову частку у спадщині та зобов'язати державну нотаріальну контору видати свідоцтва про право на спадщину.</p> <p>Відповідач ОСОБА_2 проти позову заперечив та заявив зустрічну позовну вимогу до ОСОБА_1 про визнання недійсним заповіту його матері ОСОБА_4, оскільки заповіт, на його думку, вчинено під психологічним тиском сестри на їхню матір.</p> <p>Треті особи в засідання не з'явилися, хоч були належно повідомлені про час та дату.</p> <p>Приватний нотаріус ОСОБА_5, зазначена у зустрічному позові як третя особа, надіслала письмові заперечення проти зустрічного позову.</p>

У підтвердження своїх позовних вимог ОСОБА_1 пояснила що її батьки перебували в шлюбі з 23.11.1946 року, і за час шлюбу батьками був побудований з початку і до кінця виключно силами її батьків.

В судовому засіданні встановлено, що таке твердження позивачки не відповідає дійсності, оскільки спірне майно було набуто ОСОБА_3 хоч і під час перебування в шлюбі але внаслідок договору дарування від 1966 року, за яким ОСОБА_6 подарував своєму синові ОСОБА_7 незакінчений житловий будинок.

Право власності на цей будинок було зареєстровано за ОСОБА_3 в цілому та на праві особистої власності, що зазначено в свідоцтві про право власності серія КММ №001346 виданого обласним державним комунальним бюро технічної інвентаризації та експертної оцінки 29 квітня 1997 року.

Належність будинку на праві особистої власності підтверджується не лише наявною в матеріалах справи копією договору дарування від 1966 року, але й показам свідка ОСОБА_8, яка заявила, що з 1966 року на об'єкті за адресою _____ ОСОБА_6 вже була зведена коробка житлового будинку. У цьому незакінченому будинку було проведено внутрішні роботи, які уможливили здачу його в експлуатацію та реєстрацію права особистої власності на будинок в цілому за обдарованим ОСОБА_3

Відповідно до заповіту ОСОБА_3 від 18.04.1998 року він заповів свій житловий будинок дочці ОСОБА_9 та синові ОСОБА_2 в рівних частинах.

Судом встановлено, що ОСОБА_4 знала про реєстрацію права власності на будинок за її чоловіком на праві особистої власності в цілому та ніколи не оспорила це право.

Також з показів свідків ОСОБА_10, ОСОБА_11, ОСОБА_12 встановлено, що ОСОБА_4 знала про зміст заповіту свого чоловіка, мала можливість особисто або доручивши це іншій особі, оскаржити заповіт та в судовому порядку визнати своє право на обов'язкову частку в спадковому майні. Судом встановлено що за свого життя вона таких спроб не робила, тому правильними є покликання про застосування строку позовної давності для такого оскарження, який минув 27 січня 2002 року, ще за життя ОСОБА_4.

Відповідно до довідки про склад сім'ї від 01.10.2007 року, ОСОБА_4 була зареєстрована за адресою ІНФОРМАЦІЯ_1 та проживала там до смерті.

Покази свідків ОСОБА_10, ОСОБА_11, ОСОБА_12 та інших не можна вважати належними доказами оскільки вони не стосувались предмету позову, а лише містили негативні характеристики ОСОБА_2, який зі слів свідків, не піклувався про маму в останній період її життя.

Представник позивача за зустрічним позовом ОСОБА_2, адвокат ОСОБА_13, пояснила, на думку її довірителя

		<p>заповіт був вчинений під психологічним тиском ОСОБА_1, яка під кінець життя ОСОБА_4 мала на неї сильний психологічний вплив, створила їй відчуття залежності та покинутості всіма іншими дітьми, перешкоджала тому, щоб її хтось відвідував. Вона також заволоділа всіма документами, самотійно та з власної ініціативи викликала нотаріуса, та таким чином змусила її підписати заповіт.</p> <p>Пояснення представника частково знайшли своє підтвердження, зокрема щодо складу спадкового майна за ОСОБА_4, яке складається з меблів, посуду, одягу, телевізора, але позовні вимоги ОСОБА_2 слід визнати безпідставними.</p> <p>Відповідно до ст.60 ЦПК України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, крім випадків, встановлених у законі. Докази подаються сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі. Доказуванню підлягають обставини, які мають значення для ухвалення рішення у справі і щодо яких у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, виникає спір. Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях.</p> <p>Позивачем за зустрічним позовом ОСОБА_2 не надано достатніх та допустимих доказів того, що заповіт було вчинено під тиском. Позовні вимоги про визнання заповіту недійсним спростовуються поясненнями приватного нотаріуса районного нотаріального округу ОСОБА_5, яка у письмових поясненнях надісланих суду, зазначила, що заповіт відповідав вільному волевиявленню особи. Третя особа ОСОБА_14 у засідання не з'явилася, хоча була належно повідомлена про час та дату, заперечень та пояснень суду не надавала.</p> <p>В визнанні права власності на будинок за померлими ОСОБА_4 та ОСОБА_3 № 34, відмовлено за безпідставністю.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання — Спадкування за заповітом. 2. Складіть заповіт. 3. Складіть Проект Апеляційної скарги, Проект Касаційної скарги. 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.
3.	3	<p>У жовтні 2005 року ОСОБА_4 звернувся до суду з позовом обґрунтовуючи вимоги тим, що шлюб з відповідачкою ОСОБА_5 припинено. Вказав, що з відповідачкою проживав у шлюбі до кінця 2004 року і саме з цих підстав просив розірвати шлюб. В ході розгляду справи позивач підстав звернення до суду не змінював. Шлюб між ОСОБА_4 та ОСОБА_5, зареєстрований 1972 році міським відділом РАЦС обласного управління юстиції, актовий запис № 976 — розірвано.</p> <p>Заочним рішенням районного суду від 2005 року шлюб між сторонами розірвано. Після розірвання шлюбу відповідачці залишено прізвище ОСОБА_5</p>

		<p>У 2011 році ОСОБА_5 звернулася до суду з заявою про перегляд заочного рішення районного суду від 2005 року. У 2011 році заяву про перегляд заочного рішення було задоволено. Заочне рішення районного суду від 2005 року скасовано і призначено справу до розгляду у загальному порядку. Рішенням районного суду від 2011 року позовні вимоги задоволено в повному обсязі.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання — Розірвання шлюбу за рішення суду. 2. Значення обставин, які зазначені в позовній заяві і становлять предмет доказування у справі. 3. Складіть Проект Апеляційної скарги, Проект Касаційної скарги. 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.
4.	4	<p>Між позивачем та відповідачем 7 березня 2002 року відділом реєстрації актів цивільного стану міського управління юстиції області був зареєстрований шлюб, про що зроблено відповідний актовий запис за № XX в книзі реєстрації актів про одруження.</p> <p>У зв'язку з тим, що спільне життя між позивачем та відповідачем не склалося, ОСОБА_3 звернулася до суду з позовом до ОСОБА_1 про розірвання шлюбу. міськрайонний суд 27 вересня 2007 року розглянувши позовну заяву ОСОБА_3, ухвалив рішення по цивільній справі № X-2585, яким розірвав шлюб між позивачем та відповідачем.</p> <p>Під час перебування позивача та відповідача в шлюбі, між ОСОБА_4 та ОСОБА_3 18 вересня 2003 року був укладений договір купівлі-продажу незакінченого будівництвом житлового будинку.</p> <p>Відповідач зазначив в своєму зустрічному позові, що він та інші два співвласники 25 липня 2003 року уклали договір купівлі-продажу квартири № X17, у відповідності до якого останні отримали кошти в розмірі 68 000 грн. від покупця цієї квартири.</p> <p>Тобто фактично відбулась трансформація за час шлюбу одного об'єкта цієї власності в інший, а саме внаслідок відчуження частки квартири, яка належала відповідачу на праві особистої власності, та отримавши певну суму коштів від такого продажу, останній придбав за їх рахунок житловий будинок. Отже, тягар доказування відсутності спільності майна подружжя лягає на того, хто оспорує це. Така особа має довести, що спільну річ вона придбала за кошти, що належать їй особисто.</p> <p>Рішення про надання дозволу виконавчим комітетом сільської ради щодо оформлення права власності на будинок (тобто спірного будинку) прийнято через 6 днів після придбання ОСОБА_3 об'єкту нерухомості.</p>

Позивач та відповідач перебували в шлюбних правовідносинах з 7 березня 2002 року. Тобто, з моменту укладання шлюбу та придбання житлового будинку минуло більш ніж 1,5 роки.

За цей період часу, позивач та відповідач спільно (переважно позивач) накопили значну суму коштів, яка складала не менше вартості житлового будинку, оскільки придбавши цей будинок готовність якого складала всього 68 %, сторони чудово розуміли про те, що необхідно проводити оздоблювально-ремонтні роботи в житловому будинку, оскільки він був придбаний в стані, не придатному для проживання. Також, до одруження відповідача з позивачем, останній також мав певні збереження в грошових коштах, які в подальшому були вкладені в житловий будинок для проведення ремонтних робіт та облаштування прибудинкової території.

Позивачем не було надано, а суд зазначив, що факт придбання незавершеного будівництвом об'єкту за кошти ОСОБА_3 позивач не заперечував. Допитані свідки ОСОБА_6 та ОСОБА_7 стверджували про участь ОСОБА_1 в облаштуванні та ремонті будинку до введення його в експлуатацію та реєстрації права власності.

У відповідності до п. 1 вказаного вище договору купівлі-продажу, ОСОБА_4 продав, а ОСОБА_3 купила незакінчений будівництвом житловий будинок, який знаходиться за адресою __, готовність якого становить 68 %. Тому дійсно як позивач так і відповідач протягом наступних 1,5–2 роки здійснювали облаштування будинку, проводити оздоблювально-ремонтні роботи в житловому будинку, оскільки він був придбаний в стані, не придатному для проживання.

В той же час пояснення свідків зводились до того, що будівництво вказаного об'єкту (доведення його для умов проживання) здійснювалось 1,5–2 роки. Однак будинок введено в експлуатацію 19.12.2003 року, що підтверджується відповідним актом. Свідки не надавали пояснення з приводу часу введення будинку в експлуатацію, а лише вказували на те, що позивач протягом наступних 1,5–2 роки здійснював облаштування та ремонт будинку, при цьому останні не володіли даними з приводу документального підтвердження введення будинку в експлуатацію, не кажучи в вже про те, що таке введення в експлуатацію відбулось з грубим порушенням чинного законодавства України в принципі як таке.

Позивач зазначив, що якась незначна частина коштів була внесена відповідачем на придбання незавершеного будівництвом житлового будинку, оскільки більша з них частина була надана відповідачем своєму сину на придбання в цей же період час квартири, а інша частина була витрачена відповідачем на придбання собі коштовних речей та на поїздки на відпочинок.

Відповідач протягом всього часу перебування в шлюбі з позивачем ні де не працював, не мав самостійного заробітку чи

		<p>доходу без жодних на те поважних причин та як наслідок не витрачав кошти на будівництво будинку та утримання сім'ї. В той час як позивач постійно працював на роботі та за рахунок отриманої заробітної плати утримував відповідача та власними силами здійснював у житловому будинку капітальний ремонт.</p> <p>Враховуючи те, що готовність житлового будинку становила 68 %, а на момент звернення до суду будинок введений в експлуатацію, тобто готовність якого складає 100%, за рахунок трудових та грошових затрат позивача та частково відповідача, вартість будинку збільшилась на 32 %, що є істотним на погляд позивача, виходячи з того, що на час придбання житлового будинку, були зведені лише стіни, стеля та покрівля, а також вставлені вікна та вхідні двері, внаслідок чого за час шлюбу та уже точно за спільні та частково особисті кошти позивача був повністю добудований житловий будинок.</p> <p>Позивач не вносив грошові та трудові затрати у добудову житлового будинку, судом в такому випадку не було встановлено і не зазначено у своєму рішенні, хто ж все таки здійснював добудову житлового будинку у розмірі 32 %, за період часу, як зазначає суд, 6 днів з моменту придбання до введення в експлуатацію приміщення, оскільки відповідач сама під час розгляду справи визнала, що позивач виконував ряд робіт з облаштування будинку, а вона «готувала їжу».</p> <p>Спірні правовідносини, які виникли між сторонами врегульовані положеннями Кодексу про шлюб та сім'ю 1969 року щодо підстав набуття права спільної сумісної власності подружжя та Сімейного кодексу України й норм ЦК України щодо виділення часток у такій власності та вчинення дій від імені подружжя одним із них</p> <p>На час відчуження частки квартири та придбання житлового будинку діяв Кодекс про шлюб та сім'ю від 1969 року, який втратив чинність внаслідок набуття законної сили Сімейним кодексом України лише 1 січня 2004 року.</p> <p>1 грудня 2009 року міськрайонний суд ухвалив рішення по справі за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_3 про поділ житлового будинку в натурі, який є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, та за зустрічним позовом ОСОБА_3 до ОСОБА_1 про стягнення 1/2 частини суми від продажу земельної ділянки.</p> <p>У судовому засіданні, яке відбулось у 2009 році міськрайонний суд оголосив лише вступну та резолютивну частини судового рішення, яким відмовив у задоволенні як первісного так і зустрічного позову.</p> <p>Суд першої інстанції у своєму рішенні дійшов висновку про те, що «...об'єкт незавершеного будівництва придбано в повному обсязі за кошти ОСОБА_3, а тому останній не є об'єктом спільної сумісної власності подружжя станом на момент проведення реєстрації останнього в 2003 році...».</p> <p>Позивач вважає, що рішення міськрайонного суду від 1</p>
--	--	---

		<p>грудня 2009 року по справі № Х-ХХ/ХХ ухвалене з порушенням норм матеріального та процесуального права в частині відмови у задоволенні первісного позову, при цьому, суд в цій частині не повно з'ясував усі фактичні обставини справи та не дослідив і не надав належної оцінки наявним в матеріалах справи доказам, не сприяв повному, об'єктивному та неупередженому її розгляду, а тому рішення суду в частині відмови у задоволенні первісного позову не відповідає фактичним обставинам справи, є незаконним та необгрунтованим.</p> <p>В той час позивач вважає, що рішення міськрайонного суду в частині відмови у задоволенні зустрічного позову ОСОБА_3 ухвалене у відповідності до вимог чинного законодавства України, враховуючи всі фактичні обставини справи, в межах наданих суду повноважень, та вірно застосовано судом як норми процесуального так і матеріального права.</p> <p>Судом першої інстанції в рахунок обгрунтування відмови у задоволенні первісних позовних вимог та вказаних вище висновків було зазначено, що «...на доведення своїх заперечень щодо первісного позову та підтвердження того, що купівля зазначеного незавершеного будівництвом об'єкту здійснювалася за її власні кошти, ОСОБА_3 надала суду копію договору купівлі-продажу від 25 липня 2003 року щодо продажу нею, ОСОБА_5 квартири № за адресою __ за 68 000 грн. Частка коштів ОСОБА_3 становить 22 666 грн. 67 коп...».</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання: <i>Спільне та роздільне майно подружжя.</i> 2. <i>Значення з'ясування усіх фактичних обставин справи належної оцінки наявним в матеріалах справи доказам. Який є зв'язок між відчуження квартири та придбання житлового будинку?</i> 3. <i>Складіть договір купівлі-продажу незакінченого будівництвом житлового будинку.</i> 4. <i>Складіть Проект Апеляційної скарги, Проект Касаційної скарги.</i> 5. <i>Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.</i>
5.	5	<p>24.03.2011 року ОСОБА_1 разом з батьками прибула нотаріуса для оформлення продажу квартири, що перебуває спільній з батьками власності — квартири. Від нотаріусу заяв уперше стало відомо, що суддею міськрайонного суду на вказану квартиру накладено арешт.</p> <p>ОСОБА_1 з'ясовано, що арешт на зазначену квартиру накладено суддею в межах розгляду і вирішення цивільної справи позовом ПАТ «УкрСиббанк» до колишнього чоловіка заявниці боржника за договором споживчого кредиту ОСОБА_3 і її поручителів — колишньої дружини ОСОБА_1, та матері ОСОБА_2.</p>

		<p>Заявниця стверджує, що жодного разу не була повідомлена судом про час та місце розгляду цивільної справи за позовом І «УкрСиббанк» до ОСОБА_3, ОСОБА_1, ОСОБА_2, а тому у суді було законних підстав для винесення заочного рішення у справі 22.03.2011 року.</p> <p>Суддя ОСОБА_4 не надав Комісії копій матеріалів справи, які б підтверджували належне повідомлення судом ОСОБА_1 про час та місце судових засідань у справі.</p> <p>В судовому засіданні 22.03.2011 року суд встановив, що 16.07.2007 року між АКІБ «УкрСиббанк» та ОСОБА_3 укладено договір про надання споживчого кредиту в сумі 25000 доларів США терміном повернення до 04.02.2027 року, якщо не застосовується інший термін повернення кредиту, відповідно до умов договору угоди сторін. У позовній заяві банку зазначено, що поручителем виконання взятих ОСОБА_3 зобов'язань по даному договору кредиту виступила його дружина (на той час) — ОСОБА_1.</p> <p>Крім того, безпосередньо у позовній заяві Банку вказано, що для забезпечення своєчасного і повного виконання відповідачем своїх зобов'язань по договору кредиту, в іпотеку Банку матір'ю ОСОБА_3 та ОСОБА_2 передано нерухоме майно — квартира № 2. Цей договір підтверджений позивачем Договором іпотеки від 16.07.2007 року, який надано суду в додатках до позовної заяви.</p> <p>На запит Комісії Банком надано копію цього Договору іпотеки, і пояснено, що усі матеріали за позовною заявою від 11.11.2010 року до міськрайонного суду Банком були здані в канцелярію суду 11.11.2010 року.</p> <p>Також Банк у позовній заяві ставив суд до відома, що відповідно до умов Договору іпотеки ОСОБА_2 направив до Банку «Повідомлення-вимога» Банку від 16.10.2009 року про погашення заборгованості за договором та її термінове виконання. Зазначене «Повідомлення-вимога» та докази її відправлення Банком також долучені позивачем в додатках до позовної заяви. У переліку додатків дійсно вказано зазначену «Повідомлення-вимогу» від 16.10.2009 року. Позовна заява разом з переліком додатків, у тому числі за №№ 7, 16, засвідчена підписом позивача, завіреною печаткою Банку.</p> <p>На запит Комісії Банком надано копію вказаного «Повідомлення-вимоги» Банку від 16.10.2009 року з підтвердженням його направлення адресату поштовим відправленням 16.10.2009 року.</p> <p>Проте, всупереч наданих позивачем матеріалів позовної заяви у рішенні від 22.03.2011 року судом зазначено, що позивач не надав суду докази про те, що вказаний Договір іпотеки між сторонами укладався, і на цій підставі відмовив у задоволенні вимог Банку стягнення заборгованості по кредиту за рахунок коштів, отриманих при реалізації квартири мати відповідача — ОСОБА_2, по суті звільнивши її від майнової відповідальності. В наслідок цього зобов'язання ОСОБА_1 по виплаті за вказаним кредитом, як зазначає скаржниця, а також впливає з матеріалів перевірки, було необґрунтовано збільшено. Пояснення цим обставинам суду</p>
--	--	---

		<p>ОСОБА_4 не надав.</p> <p>У заяві від 01.04.2011 року про перегляд заочного рішення суду від 22.03.2011 року ОСОБА_1 повідомила суд першої інстанції те, що не була належним чином повідомлена про час і місце судового засідання, та не змогла надати суду докази, що існували на проведення суду та мають істотне значення для вирішення справи.</p> <p>ОСОБА_1 звертала увагу суду на факти підроблення її підпису поручителя у Додаткових угодах №№ 1, 2 до основного договору кредиту, що незаконно збільшує обсяг відповідальності поручителя в разі підтвердження судом цього факту, відповідно до ч. 1 ст. 559 України, порука ОСОБА_1 за вказаним кредитним договором вважає бути припиненою. Вказані обставини мають істотне значення ухвалення законного і обґрунтованого судового рішення, вирішення справи в цілому і забезпечення доступу скаргниці до правосуддя.</p> <p>Проте, ухвалою суду від 04.05.2011 року заява ОСОБА_1 про перегляд заочного рішення суду від 22.03.2011 року залишена судом ОСОБА_4 без задоволення.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення належного повідомлення відповідачів про час і місце судового засідання. 2. Складіть договір про надання споживчого кредиту. 3. Складіть Проект Апеляційної скарги, Проект Касаційної скарги. 3. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з прикладом вказаної ситуації.
6.	6	<p>У липні місяці 2012р. гр. Тернова звернулася з позовом до районного суду про визнання дійсним договору довічного утримання (догляду) і визнання за нею права власності на житловий будинок та земельну ділянку.</p> <p>Позивачка зазначала, що по сусідству з нею проживало подружжя Фоменко — батьки відповідачки, які за віком і станом здоров'я потребували сторонньої допомоги. Вона дуже часто надавала їм таку допомогу. Наприкінці 2011р. між нею та подружжям Фоменко за пропозицією останніх було фактично укладено договір довічного утримання, між ними була досягнута домовленість щодо всіх істотних умов договору і вона приступила до їх виконання. За умовами досягнутої домовленості Тернова зобов'язалась їх довічно доглядати, готувати їжу, прибирати, займатися домашнім господарством, а подружжя Фоменко, у свою чергу, передати їй у власність належний їм на праві власності будинок з господарськими будівлями та земельну ділянку, на якій він розташований. Свою дочку (в шлюбі Бондарчук) батьки задалегідь забезпечили житлом, придбавши їй трикімнатну квартиру в м. Полтаві.</p> <p>На початку 2012р. Тернова запросила додому секретаря сільської ради з проханням посвідчити договір довічного утримання, проте остання відмовилась це зробити, посилаючись на те, що такі договори оформлюються безпосередньо в</p>

		<p>нотаріальній конторі. Позивачка, між тим, продовжувала належним чином виконувати взяті на себе зобов'язання за цим договором. В березні 2012р. подружжя Фоменко трагічно загинуло. Разом із дочкою загиблих Тернова поховала її батьків, відбула всі поминальні обіди і фактично переселилась до будинку Фоменко. Через деякий час Бондарчук звернулась до позивачки з вимогою звільнити оселю батьків, маючи намір продати цей будинок.</p> <p>Посилаючись на те, що між Терновою та подружжям Фоменко фактично відбувся договір довічного утримання, усі умови якого нею були виконані, але договір залишився нотаріально не посвідчений, позивачка просила суд визнати дійсним цей договір і закріпити за нею право власності на житловий будинок із господарськими спорудами та земельну ділянку.</p> <p>Рішенням районного суду позов Тернової був задоволений. Вважаючи рішення суду неправомірним гр. Бондарчук звернулась до апеляційного суду, маючи намір оскаржити вказане рішення.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання : поняття та умови дійсності правочинів. 2. Підготуйте аргументований висновок по справі у вигляді проектів апеляційної скарги та рішення апеляційного суду. 3. Дайте правову оцінку діям секретаря сільської ради, яка відмовилась посвідчити договір довічного утримання (догляду). 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має бути застосована в цій ситуації.
7.	7	<p>Микитенко в березні 2012 року продав Сердюку за нотаріально-посвідченим договором житловий будинок, власником якого він був. Ще в січні місяці Микитенко письмово повідомив про намір продати будинок свою дочку, яка була власницею 1/4 частини будинку. Дочка (у шлюбі Потапова) у червні 2012 року подала в суд позов про визнання договору купівлі-продажу недійсним і визнання за нею права власності на 1/4 частину житлового будинку, успадкованого нею в 2006 р. після смерті матері шляхом фактичного вступу в володіння спадщиною. Крім того, позивачка також стверджувала, що при укладенні договору купівлі-продажу було порушено її переважне право купівлі частки в спільній власності.</p> <p>Районний суд визнав за Потаповою право власності на 1/4 частину житлового будинку, а договір купівлі-продажу визнав недійсним в цілому. Суд також зазначив, що позивачка має право переважної купівлі частки у праві спільної часткової власності на житловий будинок, але може його здійснити тільки після реєстрації за нею 1/4 частини будинку. Не погодившись з таким рішенням Сердюк звернувся зі скаргою до апеляційного суду.</p>

		<p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання : переважне право співвласника на викуп частки в спільній власності. 2. Підготуйте аргументований висновок по справі у вигляді проектів апеляційної скарги та рішення апеляційного суду. 3. Дайте правову оцінку діям нотаріуса, який посвідчив договір купівлі-продажу житлового будинку. 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має бути застосована в цій ситуації?
8.	8	<p>Левчук перед від'їздом у довгострокове закордонне відрядження передав на зберігання сусідові Назарову речі, в тому числі телевізор, ноутбук і музичний центр. Після спливу терміну відрядження, про який була досягнута домовленість, Левчук не повернувся на батьківщину і Назаров вирішив розпорядитись речами сусіда на свій розсуд. Музичний центр він подарував своєму племіннику, телевізор було пошкоджено і він відвіз його на дачу, а ноутбук передав до ломбарду в якості застави при запозиченні грошей, які були йому вкрай потрібні для ремонту власного автомобіля. Повернувшись із відрядження Левчук звернувся до Назарова з вимогою про витребування своїх речей, однак останній відмовив йому в цьому. Сплив терміну відрядження Левчука і його неповернення в обумовлений строк Назаров вважав тією підставою, що надає йому право вважати себе власником вказаних речей. Левчук з цим не погодився і подав позов до суду про повернення своїх речей і відшкодування завданих йому збитків. В судовому засіданні племінник Назарова проти позову заперечував, посиляючись на те, що він взагалі не знав і не міг знати про те, що музичний центр не належить Назарову.</p> <p>Суд установив, що племінник Назарова дійсно є добросовісним набувачем і залишив позов без задоволення. На думку адвоката, Левчук повинен подати позов до Назарова лише про відшкодування завданим йому збитків.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання : підстави виникнення права власності, захист права власності. 2. Яким було б рішення суду, якби: 1) Назаров не подарував музичний центр, а віддав його в рахунок погашення боргу? 2) у відсутність Левчука він свавільно взяв у користування музичний центр, а потім розпорядився ним? 3. Підготуйте аргументований висновок по справі у вигляді проекту рішення апеляційного суду. 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має бути застосована в цій ситуації?
9.	9	<p>Громадянин Фетисов, що проживав зі своєю непрацездатною дружиною та працездатним братом, залишив заповіт на свою половину будинку на користь сина від першого</p>

		<p>шлюбу, який проживав окремо. Решту майна, в тому числі предмети домашньої обстановки та грошовий внесок в Ощадбанку в сумі 15 тис. гривень, він заповів своїй дружині. Після смерті Фетисова до суду звернулася дружина покійного з позовом про визнання недійсною частки заповіту, складеного на користь сина, яким Фетисов заповідав йому (сину) половину будинку. Свій позов Фетисова мотивувала тим, що вона непрацевдатна і користується правом обов'язкової частки. До суду звернувся також брат Фетисова з позовом про визнання за ним права спадкування предметів домашньої обстановки та вжитку, вказуючи, що він проживав однією сім'єю з спадкодавцем протягом останніх 5 років до смерті останнього.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Теоретичне питання: заповіт як підстава виникнення спадкових правовідносин.</i> 2. <i>Сформулюйте поняття заповіту, з якою метою і в якій формі він укладається, права яких осіб він охороняє? Які є підстави для визнання заповіту недійсним?</i> 3. <i>Надайте аргументований висновок у вигляді проекту рішення суду по цій справі. Кого з перелічених осіб слід визнати спадкоємцем і яку частку в спадщині кожен з них отримає?</i> 4. <i>Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має бути застосована в цій ситуації?</i>
10.	10	<p>Після закінчення в червні 2012 року Київського політехнічного університету подружжя Костенків, як молодих фахівців, було направлено на роботу до м. Дніпропетровська. Міськвиконком, куди вони звернулись за отриманням житла, відмовив їм в позачерговому наданні житла на тій підставі, що в цьому місті в трикімнатній квартирі мешкають батьки дружини, яка не втратила за цей час права на проживання в ній, оскільки вибула з м. Дніпропетровська для навчання на денному факультеті вказаного університету.</p> <p>На прийомі у прокурора з'ясувалося, що оселитись у квартирі батьків молоде подружжя також не може, бо ті категорично відмовили зятю у вселенні. Водночас адміністрація заводу, куди вони отримали розподіл як молоді фахівці, відмовила їм у позачерговому наданні житла. Подружжя Костенків цікавить, наскільки правомірна поведінка батьків дружини та відмова адміністрації заводу у наданні їм житла? Чи є якийсь вихід у подружжя із цієї ситуації, якщо прийняти до уваги ту обставину, що одна з кімнат трикімнатної квартири батьків є ізольованою?</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Теоретичне питання: право на житло молодих фахівців, що направляються на роботу за розподілом в іншу місцевість.</i> 2. <i>Запропонуйте всі можливі варіанти вирішення житлової проблеми цієї молодої сім'ї.</i>

		<p><i>3. Надайте мотивоване рішення у вигляді відповіді прокурора на скаргу подружжя Костенків.</i></p>
11.	11	<p>У березні 2008 року громадянин А звернувся до суду з позовом про повернення земельної ділянки в натурі, посилаючись на те, що 28 лютого 2005 року між ним та сільськогосподарським навчальним кооперативом імені Фрунзе (відповідач) був укладений договір оренди земельної частки (паю), відповідно до якого він (орендодавець) надає, а відповідач (орендар) приймає в строкове платне користування земельну частку (пай) для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. 5 вересня 2007 року він направив на адресу відповідача лист, в якому повідомив про припинення договору оренди на підставі пп. 2.3., 3.7 цього договору, вважаючи, що з моменту виділення 26 грудня 2005 року за державним актом на право власності на земельну ділянку ЗП № 177038 земельної ділянки в натурі договір між сторонами розірвано. Проте СВК імені Фрунзе продовжує користуватися земельною ділянкою, чим порушує його право власності на земельну ділянку.</p> <p>Позивач просить суд зобов'язати відповідача припинити користування земельною ділянкою і зобов'язати СВК імені Фрунзе повернути йому вказану земельну ділянку шляхом підписання акта приймання-передачі земельної ділянки.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Теоретичне питання: право користування земельною ділянкою.</i> <i>2. Складіть рішення суду першої інстанції?</i> <i>3. Якими можуть бути проекти рішення судів апеляційної та касаційної інстанції?</i> <i>4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.</i>
12.	12	<p>Акціонерне товариство (на далі АТ) звернулося до управління держкомлісгоспу за погодженням рішення про передачу АТ в постійне користування лісу на землях державної власності. При цьому підприємство надало документи, що підтверджують утворення на АТ спеціалізованого лісогосподарського підрозділу. Держкомлісгосп відмовив АТ в погодженні, посилаючись на те, що АТ не відноситься до спеціалізованих державних лісогосподарських підприємств.</p> <p>АТ звернулося до суду про визнання рішення Держкомлісгосп не законним.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Теоретичне питання: право власності на ліс.</i> <i>2. Складіть рішення суду першої інстанції?</i> <i>3. Якими можуть бути проекти рішення судів апеляційної та касаційної інстанції?</i> <i>4. Чи зміниться рішення суду, якщо за погодженням звернеться комунальне підприємство?</i>

		<p><i>5. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.</i></p>
13.	13	<p>ТОВ «Вітеко» звернулося до господарського суду Полтавської області з позовною заявою про стягнення з Сулинської державної інспекції рибоохорони (далі - Інспекція) 12694,24 грн. збитків.</p> <p>Матеріали справи вказують про наступне.</p> <p>28.11.2002 р. на Кременчуцькому водосховищі співробітниками Інспекції був затриманий риболовецький катер N ЯПО 5815 ТОВ «Вітеко», та були вилучені документи (промисловий талон, посвідчення рибалок, посвідчення тернового моториста) оскільки вилов риби судном «здійснювався на забороненій території Сулинського заказника.</p> <p>Позивач стверджував, що інспекцією не доказано факту вилову риби судном ТОВ «Вітеко» на забороненій території Сулинського заказника. Тому інспекція повинна відшкодувати шкоду, заподіяну з вини її працівників під час виконання ними своїх трудових (службових) обов'язків.</p> <p>На підставі інформації Світловодської гідрометеобсерваторії генеральним директором ТОВ «Вітеко» був виданий наказ «Про різке зниження температури повітря та про заходи по вилученню знарядь лову з промислових ділянок на Кременчуцькому водосховищі», за яким всі ланкові без винятку були зобов'язані вжити термінових заходів по вилученню знарядь лову з промислових ділянок.</p> <p>При затриманні працівниками рибінспекції риболовецького катера і вилучення у рибалок названих документів рибалки не змогли виконати покладені на них зобов'язання, а саме: вибрати поставлені у водосховищі риболовецькі сітки, які і були втрачені з причини льодоставу.</p> <p>Старшим помічником Полтавського міжрайонного природоохоронного прокурора при проведенні перевірки по факту незаконного зайняття рибним промислом було зазначено, що доказати, що вилов риби судном ТОВ «Вітеко» проводився саме на забороненій території Сулинського заказника, не було можливим, тому ним була прийнята постанова про відмову в порушенні кримінальної справи за відсутності в їх діях складу злочину.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання: правила та підстави вилову риби. 2. Складіть рішення суду першої інстанції? 3. Якими можуть бути проекти рішення судів апеляційної та касаційної інстанції? 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.

14.	14	<p>Господарський суд, розглядає справу за позовом Ботанічного саду загальнодержавного значення ННЦ (надалі БС), м. Ялта, до державного підприємства «КПОУ» (надалі ДП) про усунення перешкод в збереженні природно-заповідного фонду і в користуванні землею по природоохоронному призначенню, під час слухання встановлено наступне.</p> <p>С метою збереження природно-заповідного фонду БС звернувся до відповідача з пропозицією про видачу дозволу та узгодження умов капітального ремонту берегоукріплювальних споруд, що належать ДП але знаходяться на території позивача.</p> <p>ДП погодило технічні умови ремонтних робіт, в яких було вказано про необхідність укладення договору користування берегоукріплювальними, протизсувними та пляжними спорудами між відповідачем та позивачем.</p> <p>БС був проведений капітальний ремонт споруд, але відповідач відмовився укласти договір на користування цими спорудами позивачем, посилаючись на те, що ДП збирається саме використовувати ці споруди за призначенням.</p> <p>На думку позивача, такі дії ДП перешкоджають збереженню природно-заповідного фонду і користуванню землею за природоохоронним призначенням. Сам відповідач ніяких дій по недопущенню обвалів на зсувів не проводить. Свої вимоги мотивує Законом України «Про природно-заповідний фонд України», статтею 48 Закону України «Про власність», статтями 5, 94 Водного кодексу України, статтями 43, 44, 92 - 96, 150, 162 Земельного кодексу України.</p> <p>Відповідач проти позову заперечує посилаючись на нерушимість права власності відповідно до Цивільного кодексу України та Закону України «Про власність».</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Теоретичне питання: правовий режим ботанічних садів.</i> 2. <i>Складіть рішення суду першої інстанції?</i> 3. <i>Якими можуть бути проекти рішення судів апеляційної та касаційної інстанції?</i>
15.	15	<p>Геологорозвідувальне підприємство «Укргеодезія» почало проводити геологічне вивчення надр на території Обухівського району. Голова агрофірми «Надія» відмовив підприємству в праві на проведення розвідувальних робіт на землях агрофірми посилаючись на рішення загальних зборів членів агрофірми, що є власниками землі.</p> <p>Підприємство «Укргеодезія» звернулося до суду мотивуючи свої вимоги тим, що проведення геологічного вивчення надр було узгоджено з сільською радою та районною державною адміністрацією. Крім того позивач вказував, що відповідно до ст. 20 Кодексу України «Про надра» геологічне вивчення надр останні надаються у користування без надання гірничого відводу.</p> <p>Завдання:</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання : правовий режим ботанічних садів. 2. Складіть рішення суду першої інстанції? 3. Якими можуть бути проекти рішення судів апеляційної та касаційної інстанції? 4. Яка Постанова Пленуму Верховного Суду України має застосовуватись в цій ситуації? Висловіть свою думку з приводу вказаної ситуації.
--	--	---

РОЗДІЛ V ЗВІТ З ПРАКТИКИ

Студент складає план звіту і погоджує його з керівником.

Звіт з практики повинен мати обсяг 1-2 сторінок тексту в комп'ютерному наборі. Завершений і оформлений належним чином звіт підписує студент та призначений керівник.

Мова звіту практики — українська (російська), стиль роботи — науковий, чіткий, без ліричних і емоційних відступів, орфографічних і граматичних помилок.

При використанні матеріалів з літературних джерел необхідно правильно оформляти посилання і цитування. Неприпустимо без посилань і цитування використовувати матеріали з джерел літератури, Інтернет.

Текст звіту друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4, залишаючи поля таких розмірів: ліве — 30 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє — не менше 20 мм, нижнє — не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка — чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи – всюди однакова. Міжстроковий інтервал – 1,5. Розмір шрифту – 14 текстового редактора Times New Roman. Абзацний відступ – 1,25 см.

Відстань між назвою розділу, підрозділу і подальшим текстом має бути не меншою ніж два рядки. Відстань між назвою підрозділу, попереднім і подальшим текстом має бути також не меншою ніж два рядки. Студент захищає свій звіт про проходження навчальної практики та її підсумки на засіданні комісії в строк, який передбачено календарним графіком проходження навчальної практики. При оцінюванні роботи студента за час навчальної практики враховуються звіт, план роботи за період проходження практики, щоденник, матеріали практики, а також якість їх оформлення.

РОЗДІЛ VI КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Оцінювання навчальних досягнень студентів

ECTS	Оцінка за шкалою	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A		90-100	5 (відмінно)
B		80-89	4 (добре)
C		70-80	4 (добре)
D		60-69	3 (задовільно)
E		50-59	3 (задовільно)
FX		30-49	2 (незадовільно)
F		0-29	2 (незадовільно) з обов'язковим повторними вивченням дисципліни

Розподіл балів при оцінюванні результатів з навчальної практики

№ п/п	Зміст	Кількість балів
	Ведення щоденника, своєчасність заповнення	2
	Регулярність відвідування бази практики, дисциплінованість	5
	Оцінка роботи студента на місці практики	5
	Своєчасність подання звіту	3
	Оцінка якості матеріалів загалом	35
	<i>у тому числі: зміст звіту</i>	20
	<i>виконання індивідуального завдання</i>	15
	<i>наявність процесуальних документів (додатки)</i>	10
	Захист практики	40
	<i>Усього</i>	100

РОЗДІЛ VII РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Балюк Г.І. Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частини): Навчальний посібник. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 192 с.
2. Екологічне право України: Академічний курс: підручник/ За заг.ред. Ю. С. Шемшученка. — 2-ге вид. — К: Юридична думка, 2008. — 720 с.
3. Екологічне право України: Підручник/ МОН України, НЮА України ім. Я. Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, М.В.Шульги. — Х.: Право, 2005. — 384 с.
4. Збірник: Законодавство України про довкілля. Т. 1. — Х.: ТОВ «Одіссей», 2006. — 672 с.
5. Збірник: Законодавство України про довкілля: Т. 2. / А. П. Гетьман (уклад.), М.В. Шульга (уклад.) — Х. : Одіссей, 2006. — 670 с.
6. Природоресурсове право України / за ред. к.ю.н. І. І. Каракаша. — К.: Істина, 2005 р. — 376 с.
7. Цивільне право України. Альбом схем. — Х. : Юрsvіт, 2008. — 352 с.
8. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання: Підручник / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик та ін. ; За заг. ред. С. С. Бичкової. — К: КНТ, 2006. — 498 с.
9. Цивільне право України. Навч. пос. / за заг. ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. — К. :Істина, 2004. — 224 с.
10. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч. : У двох томах / За заг ред. Я. М. Шевченко. — Т. 1. Загальна частина. — К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. — 520 с.

11. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч. : У двох томах / За заг ред. Я. М. Шевченко. —Т. 2. Особлива частина. — К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. — 408 с.
12. Цивільне право України: Академічний курс: У 2 т. — Т. 1. : Загальна частина. — К. : Ін Юре, 2003. — 520 с.
13. Цивільне право України: Академічний курс: У 2 т. — Т. 2. : Особлива частина. — К. : Ін Юре, 2003. — 408 с.
14. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. — Т. 1. — К. : Ін Юре, 2004. — 480 с.
15. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. — Т. 2. — К. : Ін Юре, 2004. — 552 с.
16. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О. В. Дзера (кер. авт. коя.), Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін., За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. — 2—е вид., допов і перероб. — К. : Юрінком Інтер, 2004. — Кн. 1. — 736 с.
17. Цивільне та сімейне право України. — Х. : Одісей, 2004. — 640 с.
18. Цивільний кодекс України: Коментар / За заг. ред. Є. О. Харитонова, О. М. Калітенко. — Х. : Одісей, 2003. — 586 с.
19. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. розробників проекту Цивільного кодексу України. — К. : Істина. — 928 с.
20. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. — К. : Ін Юре, 2004. — Ч. 2. — 896 с.

Постанови Пленуму Верховного Суду України :

1. Про право регресу в зв'язку з виплатою державою відшкодування, присудженого особі згідно з рішенням Європейського суду з прав людини: Постанова Верховного Суду України від 14 лютого 2011 року // <http://www.scourt.gov.ua>
2. Про внесення змін та доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 року N 7 «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ»: Постанова Верховного Суду України N 2 від 19. 03. 2010 // www.nau.ua
3. Про внесення змін та доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 року N 7 «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ»: Постанова Верховного Суду України N 2 від 19. 03. 2010 // www.nau.ua
4. Про деякі питання практики розгляду спорів, пов'язаних з обігом векселів: Постанова Верховного Суду України N 5 від 08. 06. 2007 // www.nau.ua
5. Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав : Постанова Верховного Суду України N 5, 04. 06. 2010// www.nau.ua
6. Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів : Постанова Верховного Суду України N 3 від 15. 05. 2006// www.nau.ua
7. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя : Постанова Верховного Суду України N 11 від 21. 12. 2007// www.nau.ua

8. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав: Постанова Верховного Суду України N 3 від 30. 03. 2007// www.nau.ua

9. Про внесення змін до постанови Пленуму Верховного Суду України від 30 березня 2007 року N 3 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав»: Постанова Верховного Суду України N 20 від 19. 12. 2008// www.nau.ua

10. Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову: Постанова Верховного Суду України N 9 від 22. 12. 2006// www.nau.ua

11. Про практику розгляду судами корпоративних спорів: Постанова Верховного Суду України N 13 від 24. 10. 2008// www.nau.ua

12. Про судові рішення у цивільній справі: Постанова Верховного Суду України N 14 від 18. 12. 2009// www.nau.ua

13. Про судову практику в справах про банкрутство: Постанова Верховного Суду України N 15 від 18. 12. 2009// www.nau.ua

14. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними : Постанова Верховного Суду України N 9 від 06. 11. 2009 // <http://www.scourt.gov.ua>

15. Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності : Постанова Верховного Суду України від 22.12.1995 № 20 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

16. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Верховного Суду України N 1 від 27. 02. 2009// <http://www.scourt.gov.ua>

17. Про судову практику у справах про спадкування: Постанова Верховного Суду України N 7 від 30. 05. 2008// <http://www.scourt.gov.ua>

Перелік основних нормативно-правових актів:

1. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. пост. НБУ від 21. 01. 04р. № 22 // Офіційний вісник України. — 2004. — № 13. — Ст. 908.

2. Інструкція про міжбанківські розрахунки в Україні: Затв. пост. Правління НБУ від 27. 12. 99р. № 621 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 5. — Ст. 181.

3. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України: Затв. пост. правління НБУ від 19. 02. 01р. № 69 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 12. — Ст. 495.

4. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валюті: Затв. пост. НБУ від 12. 11. 03р. № 492 // Офіційний вісник України. — 2003. — № 51. — Ст. 2707.

5. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Порядок від 22.02.2012 № 296/5 // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12/card2#Card>

6. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Затв. постановою НБУ від 28. 08. 01р. № 368 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 40. — Ст. 1813.

7. Конвенція про права дитини, ратифікована постановою Верховної Ради України 27 лютого 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991.

8. Конвенція, яка має ціль врегулювання деяких колізій законів про переказні та прості векселі. Женева 07. 07. 1930р. // Вісник ВАС України. — 1999. — № 4. — С. 112.

9. Конвенція, якою запроваджено Уніфікований Закон про переказні векселі та прості векселі. Женева 07. 07. 1930р. // Вісник ВАС України. — 1999. — № 4. — С. 88.
10. Концепція державної політики: Затв. пост. Верховної Ради України від 17 вересня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 47.
11. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р. , переглянута у м. Женева 10 листопада 1972 р. , 23 жовтня 1978 р. та 19 березня 1991 р. // <http://search.ligazakon.ua>
12. Мінська конвенція «Про правову допомогу і правовідносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах», ратифікована Україною 10 лютого 1994 р. // www.pau.kiev.ua.
13. Основи законодавства України про культуру: Закон України від 14. 02. 1992 р. № 2117—XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 21. — Ст. 294
14. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19. 11. 1992р. № 2801—XII // Відом. Верховної Ради України. — 1993. — № 4. — Ст. 19.
15. Перелік груп підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру, за категорією небезпеки. Додаток № 1 до пост. КМУ від 16. 11. 02р. № 7788 // Там же. 2002. — № 47. Ст. 2163.
16. Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України»: Указ Президента України від 27. 03. 2001 № 215/2001// Офіційний вісник України від 13. 04. 2001 — 2001 р. , № 13, стор. 19, Ст. 533, код акту 18277/2001
17. Положення про Центр по усиновленню дітей при Міністерстві освіти України, затверджене наказом Міносвіти України від 30. 03. 96 N 98 № 224/1249 // www.pau.kiev.ua.
18. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затв. пост. Правління НБУ від 19. 02. 01р. № 72 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 12. — Ст. 496.
19. Положення про Єдиний реєстр доручень (посвідчених у нотаріальному порядку): Затв. наказом Мінюсту України від 29. 05. 99р. , № 29/5 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 24. — Ст. 1128.
20. Положення про загальні збори громадян за місцем проживання: Затв. постановою Верховної Ради України від 17. 12. 1993 № 3748—XII// Відомості Верховної Ради України від 08. 02. 1994 — 1994 р. , № 6, Ст. 30
21. Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури та суду»: Затв. спільним наказом Мін. юстиції України, Генерального прокурора України та Мін. фінансів України від 04. 03. 1996 р. № 6/5, 3, 41 // Бюлетень міністерства юстиції України. — 2000. — № 3. — стор. 177.
22. Положення про моторне (транспортне) бюро: Затв. пост. КМУ від 28 вересня 1996р. № 1175 // Зібрання постанов уряду України. — 1996. — № 18. — Ст. 510.
23. Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Затв. пост. КМУ від 14 серпня 1996р. № 959 // Зібрання постанов уряду України. 1996. — № 16. — Ст. 451.
24. Положення про порядок відчуження основних фондів, що є у державній власності: Затв. наказом Фонду державного майна України від 30. 07. 1999 р. № 1477// Офіційний вісник України від 10. 09. 1999 — 1999 р. , № 34, стор. 142, код акту 9903/1999
25. Положення про порядок державної реєстрації торгово-промислових палат: Затв. наказом Міністерства юстиції від 08. 06. 1998 р. № 35/5// Офіційний вісник України від 25. 06. 1998 — 1998 р. , № 23, стор. 267, код акту 5478/1998.

26. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосування: Затв. пост. Правління НБУ від 27. 08. 01р. № 367 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 47. — Ст. 2105.

27. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: Затв. пост. Правління НБУ від 16. 12. 02р. № 508 // Офіційний вісник України. — 2003. — № 10. — Ст. 444.

28. Положення про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Затв. пост. КМУ від 28 вересня 1996р. № 1175. // Зібрання постанов уряду України. — 1996. — № 18. — Ст. 510.

29. Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками: Затв. пост. КМУ від 18 грудня 1996р. № 1523. // Зібрання постанов уряду України. 1996. — № 21. — Ст. 590.

30. Положення про порядок реєстрації випуску акцій відкритих акціонерних товариств і облігацій підприємств, затверджене рішенням ДКЦПФР від 09. 02. 01р. // Офіційний вісник України. — 2001. — № 22.

31. Положення про порядок реєстрації змін до правил фондової біржі щодо запровадження в обіг на фондовій біржі деривативів, затверджених рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 04. 08. 2009. — № 884

32. Порядок ведення обліку дітей, які можуть бути усиновлені, осіб, які бажають усиновити дитину, та здійснення нагляду за дотриманням прав дітей після усиновлення: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 28 березня 1999 р. // www.pau.kiev.ua.

33. Порядок виконання Державним казначейством України рішень суду щодо відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури, а також судів: Наказ Державного казначейства України від 07. 03. 2002 р. № 48 // Офіційний вісник України. — 2003. — № 13. — Ст. 603.

34. Порядок відшкодування шкоди особам, які потерпіли від надзвичайних обставин: затв. Пост. КМУ від 05. 10. 92р. № 562 // ЗП Уряду України. — 1992р. — № 11. — Ст. 267.

35. Порядок заняття торговельною діяльністю і правила торговельного обслуговування населення, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 08 лютого 1995 р. № 108 // Урядовий кур'єр, 1995, 2, 21. 02. 95 N28.

36. Порядок обслуговування громадян залізничним транспортом, затверджений постановою КМУ від 19. 03. 97р. № 252 // Офіційний вісник України. — 1997. № 12 (книга 1). — Ст. 167.

37. Порядок обчислення розміру фактичних витрат закладу охорони здоров'я на стаціонарне лікування потерпілого від злочинного діяння та зарахування стягнення з винних осіб коштів до відповідного бюджету і їх використання: Затв. Пост. КМУ від 16. 07. 93р. № 545 // ЗП Уряду України. — 1993. — № 12. — Ст. 258.

38. Порядок передачі дітей, які є громадянами України, на усиновлення громадянам України та іноземним громадянам і здійснення контролю за умовами їх проживання у сім'ях усиновителів затв. Постановою КМУ від 20 липня 1996 р. N 775// www.pau.kiev.ua.

39. Порядок стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладений договір про надання правової допомоги: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. // www.pau.kiev.ua.

40. Порядок та вимоги щодо здійснення перестраховання у страховика (перестраховика) нерезидента: Затв. пост. КМУ від 04. 02. 2004. — № 124 // Офіційний вісник України. — 2004. — № 5. — Ст. 242.

41. Правила ведення обліку громадян України, які постійно проживають або тимчасово перебувають за кордоном, та дітей — громадян України, які всиновлені іноземцями: Затв. наказом Міністерства закордонних справ України від 29 листопада 1999 р. № 207а. // www. nau. kiev. ua.

42. Правила надання населенню послуг з перевезення міським електротранспортом: Затв. пост. КМУ від 22. 04. 97р. № 386 // Офіційн. вісник України. —1997. —№ 17. — Ст. 66.

43. Правила перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України, затв. наказом Мін. транспорту України від 28. 07. 98р. № 297. //Офіційн. вісник України. —1998. —№ 40. — Ст. 1506.

44. Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, затверджені наказом Мін. транспорту України від 14. 10. 97р. № 363 // Офіційн. вісник України. — 1998. — № 8. — Ст. 312.

45. Правила побутового обслуговування населення. Затв. постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження правил побутового обслуговування населення» від 16. 05. 94 р. // Урядовий кур'єр, 1994, 06, 04. 06. 94 N 86.

46. Правила повітряних перевезень вантажів, затверджені наказом Мін. транспорту України від 14. 10. 03р. № 793 // Офіційн. вісник України. — 2003. —№ 46. —Ст. 2407.

47. Правила повітряних перевезень пасажирів і багажу, затверджені наказом Мін. транспорту України від 25. 07. 03р. № 568 // Офіційн. вісник України. — 2003. —№ 36. —Ст. 1958.

48. Правила проведення судово-медичних експертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної імунології бюро судово-медичної експертизи: Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17. 01. 1995р. № 6 // Бюл. законодавства і юридичної практики України. — 2002. — № 7. — С. 275.

49. Правила продажу товарів на замовлення та вдома у покупців, затверджені наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 29 березня 1999 р. № 199

50. Правила реєстрації актів громадянського стану в Україні: Затв. наказом Міністерства юстиції від 18. 10. 2000 р. № 52/5 // Офіційний вісн. України. — 2000. — № 42. — Ст. 1803.

51. Правила рубок головного користування в лісах України: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 // ЗП України. — 1995. — № 10. — Ст. 255.

52. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23. 12. 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 19. — Ст. 98.

53. Про благодійництво та благодійні організації: Закон України від 16. 09. 1997 р. № 531/97—ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 46. — Ст. 292.

54. Про вдосконалення ведення медичної документації, яка засвідчує випадки народження і смерті: Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03. 07. 1995р. № 124 // www. nau. kiev. ua.

55. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16.05.1995 р. // Голос України. — 1995. — 5 червня.

56. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23. 02. 2006 № 3477—IV// Відомості Верховної Ради України від 28. 07. 2006 — 2006 р. , № 30, стор. 1114, Ст. 260

57. Про використання штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки: Указ Президента України від 12. 06. 95р. № 436 в ред. Указу від 11. 05. 99р. № 491 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 19. — Ст. 817.

58. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14. 05. 1992 р. № 2343—XII// Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 31. — Ст. 440.

59. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22. 11. 1996 р. № 543/96—ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 5. — Ст. 28.

60. Про відповідальність за шкоду, заподіяну лісу і природним об'єктам рослинного світу: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.09.1993 р. // ЗП України. — 1994. — № 3 . — Ст. 53; 1995. — № 7. — Ст. 6

61. Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування: Закон України від 14. 10. 1994 р. , // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 46. — Ст. 411.

62. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 07.02.2002 // Відомості Верховної Ради України, 2002. — № 30. — Ст. 204.

63. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними: Закон України від 18.11.1997 // Офіційний вісник України, 1997. — № 50 (28.01.98).

64. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30. 10. 1996 № 448/96—ВР // Відомості Верховної Ради України від 17. 12. 1996 — 1996 р. — № 51, Ст. 292

65. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 // Урядовий кур'єр, 2003, 07, 23.07.2003 N 134.

66. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір: Постанова Кабінету Міністрів України від 27. 12. 2001 № 1756 // Урядовий кур'єр від 13. 03. 2002 — № 48

67. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01. 07. 2004 № 1952—IV// Відомості Верховної Ради України від 17. 12. 2004 — 2004 р. — № 51, Ст. 553

68. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15. 05. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31—32. — Ст. 263.

69. Про довірчі товариства: Декрет Кабінету Міністрів України від 17. 03. 1993 № 23—93// Відомості Верховної Ради України від 11. 05. 1993 — 1993 р. , № 19, Ст. 207

70. Про додаткові заходи щодо захисту прав та законних інтересів дитини: Указ Президента України від 04.05.2007 № 376/2007 (376/2007) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/376/2007>

71. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782—XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 1. — Ст. 1.

72. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22. 05. 2003 № 851—IV// Відомості Верховної Ради України від 05. 09. 2003 — 2003 р. , № 36, Ст. 275

73. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 18. 11. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 11. — Ст. 140

74. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV (2342-15) // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

75. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24. 02. 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.

76. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 — 2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. // Відомості Верховної Ради України, 2000. — № 47. — Ст. 405.

77. Про запровадження номерних знаків транспортних засобів, що виготовляються за індивідуальними замовленнями їх власників: постанова КМУ від

78. Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України від 05. 10. 1995 р. № 356/95—ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 34. – Ст. 266.

79. Про заставу: Закон України // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 47 (24. 11. 92), ст. 642.

80. Про затвердження Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвнонародженості, Порядку реєстрації живонароджених і мертвнонароджених : Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2006 № 179 // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show>

81. Про затвердження Інструкції про порядок видачі ліцензій на добування мисливських тварин та порядок здійснення полювання на цих тварин: Наказ Державного комітету лісового господарства України від 27 грудня 2000 року № 153 // Офіційний вісник України, 2001. — № 11 (30.03.2001). — Ст. 479.

82. Про затвердження Інструкції про порядок проведення робіт з відтворення водних живих ресурсів: Наказ Міністерства аграрної політики України від 8 червня 2004 року № 215 // Офіційний вісник України, 2004. — № 38 (08.10.2004). — Ст. 2528.

83. Про затвердження Ліцензійних умов провадження страхової діяльності: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28. 08. 2003 № 40 // Офіційний вісник України. — 2003. — № 38. Ст. 2047.

84. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав: Постанова Кабінету Міністрів України від 18. 01. 2003 № 72// Офіційний вісник України від 07. 02. 2003 — 2003 р. , № 4, стор. 298, Ст. 129, код акту 24215/2003.

85. Про затвердження окремих розділів Правил перевезення вантажів: Затв. наказами Мін. транспорту України від 21. 11. 00р. № 644; від 20. 08. 01р. № 542; від 28. 05. 02р. № 334; від 09. 12. 02р. № 873; від 18. 04. 03р. № 299 // Офіційн. вісник України. —2000. —№ 48. — Ст. 2108. ; Офіційн. вісник України. —2001. —№ 37. — Ст. 1721; Офіційн. вісник України. —2002. — № 28. — Ст. 1345; Офіційн. вісник України. — 2003. —№ 3. —Ст. 88; Офіційн. вісник України. —2003. —№ 29. —Ст. 1495.

86. Про затвердження Переліку річок та водойм, що віднесені до водних об'єктів місцевого значення: Наказ Державного комітету України по водному господарству від 03.06.1997 // Офіційний Вісник України, 1998. — № 2 (29.01.1998). — Ст. 60.

87. Про затвердження Положення про Державний департамент інтелектуальної власності: Постанова КМУ від 20 червня 2000 р. № 997 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 25. – Ст. 1060.

88. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу: Постанова, Положення від 26.04.2002 № 564 (564-2002-п) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF>

89. Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування Наказ,

Положення МОНмолодьспорт України, Мінсоцполітики України від 10.09.2012 № 995/557 (z1629-12) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1629-12>

90. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр одержувачів контрольних марок: Постанова КМУ від 13 жовтня 2000 р. // Інтелектуальна власність – 2001. – № 4.

91. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю: Постанова, Положення від 26.04.2002 № 565 (565-2002-п) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF>

92. Про затвердження Порядку державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 1995 р. № 75 // Зібрання постанов Уряду України, 1995. — № 4. — Ст. 99.

93. Про затвердження Порядку здійснення любительського і спортивного рибальства: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 1998 // Офіційний вісник України, 1998. — № 29 (06.08.98). — Ст. 1099.

94. Про затвердження Порядку обліку місць масового відпочинку населення на водних об'єктах: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2002 // Офіційний Вісник України, 2002. — № 11 (29.03.2002). — ст. 508.

95. Про затвердження Порядку проведення у 2006 році аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.02.2006 // Офіційний вісник України, 2006. — № 8 (07.03.2006).

96. Про затвердження Правил опіки та піклування: Наказ, Правила Держкомсім'ямолодь України, Міносвіти, МОЗ України, Мінпраці України від 26.05.1999 № 34/166/131/88 № 387/3680 (z0387-99) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0387-99>

97. Про затвердження розміру, порядку та умов виплати винагороди (роялті) за комерційне використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеогам та порядок їх виплати, їх примірників та зафіксованих у них виконань: Постанова КМУ від 18 січня 2003 р. , № 71 // Урядовий кур'єр від 02. 07. 2003 № 24.

98. Про затвердження Санітарних правил в лісах України: Постанова, Правила Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 № 555 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

99. Про затвердження Санітарних правил в лісах України: Наказ, Правила, План, Форма типового документа, Повідомлення, Картка від 21.03.2012 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

100. Про затвердження такс нарахування розміру стягнення за збитки, заподіяні незаконним добуванням або знищенням диких звірів і птахів (крім видів, занесених до Червоної книги України), їх жител, біотехнічних споруд: Наказ Міністерства лісового господарства України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 12 березня 1996 року № 24/32.

101. Про затвердження типових положень про будинки-інтернати (пансіонати) для громадян похилого віку, інвалідів та дітей: Наказ, Положення Мінпраці України від 29.12.2001 № 549 (z0066-02) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0066-02>

102. Про затвердження Типового договору оренди землі: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 // Офіційний вісник України, 2004, N 9 (19.03.2004), ст. 527..

103. Про затвердження Типового договору про розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 р. // Офіційний вісник України, 2004, N 10 (26.03.2004), ст. 596.

104. Про затвердження Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей Постанова, Положення від 28.01.2004 № 87 (87-2004-п) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/87-2004-%D0%BF>

105. Про затвердження форми акту про дитину, покинуту в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я або яку відмовились забрати батьки чи інші родичі, про

підкинуту чи знайдену дитину та Інструкції про порядок його заповнення: Наказ, Форма типового документа, Інструкція МОЗ України, МВС України від 17.03.2004 № 142/275 (z0401-04) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0401-04>

106. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07. 06. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

107. Про захист конституційних прав громадян на землю: Закон України від 20 січня 2005 // Урядовий кур'єр, 2005, 01, 27.01.2005 N 15.

108. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди: Закон України від 15. 03. 2001 № 2299—III// Відомості Верховної Ради України від 25. 05. 2001 — 2001 р. , № 21, Ст. 103

109. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657—XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

110. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим боргом та іпотечні сертифікати: Закон України від 19. 06. 03р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 30. — Ст. 1526.

111. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01. 06. 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.

112. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 50.

113. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 червня 1993 р. № 3322—XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – Ст. 345.

114. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 р. № 51/95—ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 9. – Ст. 56.

115. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів: Закон України від 10. 12. 1997 р. , // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 15. – Ст. 67.

116. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98—ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27—28. – Ст. 181.

117. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01. 07. 2004 № 1961—IV// Відомості Верховної Ради України від 07. 01. 2005 — 2005 р. , № 1, стор. 3, Ст. 1

118. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР (20/95-вр) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80>

119. Про органи реєстрації актів громадянського стану: ЗУ // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 14 (05. 04. 94), ст. 78.

120. Про оренду державного і комунального майна: Закон України від 10. 04. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 30. – Ст. 416.

121. Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва: Закон України від 14. 09. 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 45. – Ст. 375.

122. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001р. // www.pau.kiev.ua.

123. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 //Урядовий кур'єр 2003, 08, 06.08.2003 N 144.

124. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.07.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. —№ 41. — Ст. 546.

125. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 // Відомості Верховної Ради України, 1991. — № 41 (08.10.91). — Ст. 546.

- 126.** Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15. 12. 1993 № 3687—XII// Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 8. – Ст. 37.
- 127.** Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688—XII// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.
- 128.** Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993. – № 3688—XII// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.
- 129.** Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5 листопада 1997 р. № 621/97—ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – Ст. 28.
- 130.** Про патентування деяких видів підприємницької діяльності: Закон України від 23. 03. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 20. – Ст. 82.
- 131.** Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей: Указ Президента України від 11.07.2005 (1086/2005) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1086/2005>
- 132.** Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05. 04. 2001 р. № 2346—III// Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 29. – Ст. 137.
- 133.** Про племінну справу в тваринництві: Закон України: Закон України від 15. 12. 1993 № 3691—XII// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 2. – Ст. 7.
- 134.** Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30.06.1995 // Відомості Верховної Ради України, 1995, N 27 (04.07.95), ст. 198
- 135.** Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 10.
- 136.** Про порядок ведення державного кадастру тваринного світу: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 1994 // Зібрання постанов Уряду України, 1995. — № 1. — Ст. 27.
- 137.** Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду : Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР// Відомості Верховної Ради України, 19. 95, N1 (03. 01. 95).
- 138.** Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23. 09. 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 40. – Ст. 364.
- 139.** Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17. 06. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 35. – Ст. 517.
- 140.** Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України: Закон України від 13. 12. 1996 р. № 594/96—ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 19. – Ст. 140.
- 141.** Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 04. 02. 1994 № 3929—XII// Відомості Верховної Ради України від 07. 06. 1994 — 1994 р. , № 23, Ст. 161
- 142.** Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.01.1990 р. (із змінами від 04.06.1993 р.).
- 143.** Про практику розгляду судами справ про спадкування: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30. 05. 2008 р. № 7 // Вісник Верховного Суду від 06. 2008. – № 6. – Стор. 17.
- 144.** Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19. 06. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – Ст. 524.
- 145.** Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію): Закон України від 06. 03. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 24. – Ст. 350.
- 146.** Про приєднання України до Міжнародної конвенції по охороні нових сортів

рослин: Закон України від 2 червня 1995 р. № 209/95—ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 22. – Ст. 168.

147. Про проведення експерименту з утворення прийомних сімей у деяких регіонах України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.1999 № 1713 (1713-99-п) // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1713-99-%D0%BF>

148. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15. 09. 1999 № 1045—XIV// Відомості Верховної Ради України від 12. 11. 1999 — 1999 р. , № 45, Ст. 397

149. Про ратифікацію Договору про закони щодо товарних знаків : Закон України від 13 жовтня 1995 р. № 380/95—ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 37. – Ст. 281.

150. Про ратифікацію Угоди про заходи щодо попередження та припинення використання неправдивих товарних знаків та географічних зазначень Закон України: від 21 вересня 2000 року № 1971—III// Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 45. – Ст. 379.

151. Про рекламу: Закон України від 3 липня 1996 р. № 270/96 // Відомості Верховної

152. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 06.02.2003 // Відомості Верховної Ради України, 2003. — № 15 (11.04.2003). — Ст. 107.

153. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних: Закон України від 23. 03. 2000 р. № 1587—III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 24. – Ст. 183.

154. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19. 02. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 17. – Ст. 184.

155. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 10. – Ст. 43.

156. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність: Закон України від 23 грудня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5—6. – Ст. 46.

157. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини: Закон України від 16. 07. 1999 № 1007—XIV// Відомості Верховної Ради України від 15. 10. 1999 — 1999 р. , № 41, Ст. 377

158. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01. 07. 04 р. // Юр. вісник України. – 2004. —№ 33.

159. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23. 12. 1997 № 776/97—ВР// Відомості Верховної Ради України від 13. 05. 1998 — 1998 р. , № 20, Ст. 99

160. Про управління державним майном, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі: Затв. наказом Фонду державного майна України та Міністерства економіки України від 19. 05. 1999 р.// Офіційний вісник України від 16. 07. 1999. – 1999. – № 26. – Стор. 108.

161. Про управління майном підприємств, установ та організацій, що є у загальнодержавній власності: Постанова Верховної Ради України від 14. 02. 1992 р. , ост ред. 25. 02. 1993 № 2116—XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992 р. – № 20. – Ст. 274

162. Про управління майном, що є у загальнодержавній власності, в будівництві та промисловості будівельних матеріалів: Декрет Кабінету Міністрів України від 19. 02. 1993 № 19—93/ Відомості Верховної Ради України від 27. 04. 1993 — 1993 р. , № 17, Ст. 188

163. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22. 06. 2000 р. // Відомості ВР України. – 2000. — № 40. – Ст. 338.

- 164.** Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12. 07. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
- 165.** Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю: Закон України від 19. 06. 03р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 30. — Ст. 1525.
- 166.** Про цивільно-правову відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення: Закон України від 13. 12. 2001 р. // Там же. – 2002. — № 2. – Ст. 46.
- 167.** Про Червону книгу України: Постанова Верховної Ради України від 26.10.1992 р.// Відом. Верхов. Ради України. — 1992. — № 52. — Ст.686.
- 168.** Такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд України: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1995 р. // ЗП України. — 1995. — № 7. — Ст. 163.
- 169.** Такси на деревину лісових пород, що відпускаються на пні і на живицю: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.02.1995 р. // ЗП України. — 1995. — № 5. — Ст. 127.
- 170.** Тимчасова методика оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру: Затв. Пост. КМУ від 15. 02. 02р. № 175 // Там же. – 2002. — № 8. – Ст. 356.
- 171.** Тимчасове положення про місячне планування та організацію перевезень експортних, імпорتنих та транспортних вантажів залізничним, морським та річковим транспортом, затверджене пост. КМУ від 17. 05. 93 р. № 357 //ЗПУ України. —1993. — № 10. — Ст. 217.
- 172.** Уніфіковані правила по інкасо в редакції 1978р. , публікація Міжнародної торгової палати № 322 // Урядовий кур'єр. — 05. 11. 1994.
- 173.** Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів в редакції 1993р. , публікація Міжнародної торгової палати № 500 // Урядовий кур'єр. — 05. 11. 1994.
- 174.** Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року N 435—IV// Відомості Верховної Ради України від 03. 10. 2003. – № 40. – Ст. 356.
- 175.** Конституція України // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30 (23.07.96), ст. 141.
- 176.** Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-. 44. - Ст. 356.
- 177.** Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2003, N21-22 (30.05.2003), ст. 144.
- 178.** Сімейний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 21-22 (31.05.2002), ст. 135.
- 179.** Жилищное законодательство / Сборник нормативных актов. - К.: Юрінком Інтер, 1998.
- 180.** Житловий кодекс України // Відомості Верховної Ради УРСР, 1983, додаток до N28, ст. 573.
- 181.** Земельний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 3-4 (25.01.2002), ст. 27.
- 182.** Закон України «Про нотаріат» // Відомості Верховної Ради України, 1993, N 39 (28.09.93), ст. 383
- 183.** Закон України «Про приватизацію державного житлового фонду» // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 36 (08.09.92), ст. 524
- 184.** Закон України «Про приватизаційні напери» II Відомості Верховної Ради України, 1992, N24(16.06.92), ст. 352.

- 185.** Закон України «Про банки та банківську діяльність» // Відомості Верховної Ради України, 2001, N 5-6 (09.02.2001), ст. 30.
- 186.** Закон України «Про захист прав споживачів» // Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, N30 (23.07.91), ст. 379.
- 187.** Закон України «Про заставу» // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 47 (24.11.92), ст. 642.
- 188.** Правила бронювання житлових приміщень в УРСР. Затв. постановою Ради Міністрів УРСР від 9 вересня 1985 р. // ЗП УРСР. - 1985. - №9. - Ст.741.
- 189.** Правила обліку громадян, які потребують покращення житлових умов і надання їм житлових приміщень в Україні. Затв. постановою Ради Міністрів УРСР від 5 червня 1985р.//ЗП УРСР.-1985.-№6.-Ст.46.
- 190.** Зразкове положення про гуртожитки. Затв. постановою Ради Міністрів УРСР від 3 червня 1986 р. // ЗП УРСР. - 1986. - №6. - Ст.30.
- 191.** Перелік хронічних захворювань, при яких особи, що страждають цими захворюваннями, не можуть проживати в комунальній квартирі або в одній кімнаті з членами своєї сім'ї. Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я УРСР від 8 лютого 1986 р. № 52 // Жилищное законодательство: Сборник нормат. актов. - К., 1991. -С. 134-136.
- 192.** Постанова Пленуму Верховного Суду УРСР «Про практику застосування судами законодавства про житлово-будівельні кооперативи» від 18 вересня 1987 р. (із змінами від 25 грудня 1992) // Жилищное законодательство: Сборник нормат. актов. -К., 1991.-С.139.
- 193.** Постанова Пленуму Верховного Суду УРСР «Про деякі питання, що виникли в практиці застосування Житлового кодексу України» від 12 квітня 1985 р. №2 (із змінами та доп. від 10 березня 1989 р. і 25 грудня 1992 р.) // Жилищное законодательство: Сборник нормат. актов. - К., 1991. - С.137.
- 194.** Правила обміну житлових приміщень в УРСР. Затв. постановою Ради Міністрів УРСР від 31 січня 1986 р. № 31 // Жилищное законодательство: Сборник нормат. актов.-К., 1991.-С. 148-159.
- 195.** Про порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 р.// - 1996.
- 196.** Концепция развития жилищно-коммунального хозяйства Украины. Одобрена постановлением Кабинета Министров Украины от 27 февраля 1995 г. №150.
- 197.** Концепция государственной жилищной политики. Одобрена Постановлением Верховного Совета Украины от 30 июня 1995 г. № 2S4/95-ВС.
- 198.** Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07. 12. 1984 № 8073—X // Відомості Верховної Ради УРСР від 18. 12. 1984 — 1984 р. , № 51, стор. 1122.
- 199.** Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 // Відомості Верховної Ради України, 1992. — № 34. — Ст. 502.
- 200.** Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11. 01. 2001 р. № 2210—III// Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.
- 201.** Загальна декларація прав людини від 10. 12. 1948 р. № 995—015 // Офіційний вісник України від 15. 12. 2008. – № 93. — Ст. 3103.
- 202.** Кодекс про шлюб та сім'ю України від 20. 06. 1969 р. // Відом. Верховної Ради УРСР. — 1969. — № 26. — Ст. 204.
- 203.** Житловий кодекс Української РСР від 30. 06. 1983 № 5464—X // Відомості Верховної Ради УРСР, 1983, додаток до N 28, ст. 573.
- 204.** Про міліцію: Закон України від 20. 12. 90р. // Зібрання законодавства України (серія 3). – 2000. — № 1. – Ст. 8.

- 205.** Про захист прав споживачів: Закон України від 12. 05. 1991 р. в ред. від 15. 12. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 1. – Ст. 1.
- 206.** Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18. 09. 1991 № 1560—XII// Відомості Верховної Ради України від 19. 11. 1991 — 1991 р. , № 47, Ст. 646
- 207.** Про господарські товариства: Закон України від 19. 09. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
- 208.** Про приватизацію державного майна: Закон України від 04. 03. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 24. – Ст. 348.
- 209.** Про приватизаційні папери: Закон України від 06. 03. 1992 № 2173—XII// Відомості Верховної Ради України від 16. 06. 1992 — 1992 р. , № 24, Ст. 352
- 210.** Про споживчу кооперацію : Закон України від 10. 04. 1992 № 2265—XII// Відомості Верховної Ради України від 28. 07. 1992 — 1992 р. , № 30, Ст. 414
- 211.** Про об'єднання громадян: Закон України від 16. 06. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України – 1992. – № 34. – Ст. 504.
- 212.** Про ветеринарну медицину: Закон України від 25. 06. 1992 № 2498—XII// Відомості Верховної Ради України від 08. 09. 1992 — 1992 р. , № 36, Ст. 531
- 213.** Про плату за землю: Закон України від 03. 07. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 38. – Ст. 560.
- 214.** Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16.07.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — №34. — Ст. 502.
- 215.** Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
- 216.** Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 50.— Ст. 678.
- 217.** Про тваринний світ: Закон України від 03.03.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 18.
- 218.** Про тваринний світ: Закон України від 03.03.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 18. — Ст.181.
- 219.** Статут залізниць України: Затв. Пост. КМУ від 06. 04. 93р. № 457 // Офіційний вісник України. — 1998. — № 14. — Ст. 548; Урядовий кур'єр. – 1998. – 25 червня.
- 220.** Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21. 04. 1993 № 3116—XII// Відомості Верховної Ради України від 25. 05. 1993 — 1993 р. , № 21, Ст. 218
- 221.** Про нотаріат: Закон України від 02. 09. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України – 1993. – № 39. – Ст. 383.
- 222.** Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII// Відомості Верховної Ради України, — 1994. — N 17, ст. 99
- 223.** Про державну таємницю: Закон України від 21. 01. 1994 № 3855—XII// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.
- 224.** Кодекс України про надра від 27.07.1994 № 132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України, — 1994. — N 36, ст. 340.
- 225.** Про транспорт: Закон України від 10. 11. 94 р. // Відомості ВР України. — 1994. — № 51. — Ст. 446; Голос України. – 1995. – 11 січня.
- 226.** Про екологічну експертизу: Закон України від 09.02.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 8. — Ст. 54.
- 227.** Кодекс торговельного мореплавства від 23. 05. 1995 № 176/95—ВР// Відомості Верховної Ради України від 21. 11. 1995 — 1995 р. , № 47, Ст. 349
- 228.** Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР// Відомості Верховної Ради України, — 1995. — N 24, ст. 189.

- 229.** Про страхування: Закон України від 07. 03. 1996 р. № 85/96—ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.
- 230.** Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (254к/96-вр)// <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/>
- 231.** Про залізничний транспорт: Закон України від 04. 07. 96р. //Відомості ВР України. — 1996. — № 40. — Ст. 183.
- 232.** Про державний матеріальний резерв: Закон України від 24. 01. 1997 № 51/97—ВР// Відомості Верховної Ради України від 10. 04. 1997 — 1997 р. – № 13, Ст. 112
- 233.** Про кінематографію: Закон України від 13 січня 1998 р. № 9/98—ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 22. – Ст. 114.
- 234.** Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 // Урядовий кур'єр. — 1999. — 13 травня.
- 235.** Про виконавче провадження: Закон України від 21. 04. 99 р. // Офіційний вісник України. — 1999. — № 19. — Ст. 813.
- 236.** Про Національний банк України: Закон України від 20. 05. 1999 № 679—XIV// Відомості Верховної Ради України від 23. 07. 1999 — 1999 р. , № 29, Ст. 238
- 237.** Про концесії : Закон України від 16. 07. 1999 № 997—XIV// Відомості Верховної Ради України від 15. 10. 1999 — 1999 р. , № 41, Ст. 372
- 238.** Про концесії: Закон України від 16.07.1999 // Відомості Верховної Ради України, 1999. — № 41 (15.10.99). — Ст. 372.
- 239.** Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09.1999 // Офіційний вісник України, 1999, N 40 (22.10.99), ст. 1980
- 240.** Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08. 06. 2000 р. № 1805—III// Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – Ст. 333.
- 241.** Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07. 12. 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5—6. – Ст. 30.
- 242.** Про громадянство України: Закон України від 18. 01. 2001 № 2235—III// Відомості Верховної Ради України від 30. 03. 2001 — 2001 р. , № 13, Ст. 65
- 243.** Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18. 01. 01р. // Офіційний вісник України. – 2001. — № 7. – Ст. 268.
- 244.** Про автомобільний транспорт: Закон України від 05. 04. 2001 р. // Відомості ВР України. —2001. — № 22. — Ст. 105; Офіційний вісник України. – 2001. — № 17. – Ст. 719.
- 245.** Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05. 04. 01р. // Офіційний вісник України. — 2001. — № 17. — Ст. 731.
- 246.** Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III (2402-14) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
- 247.** Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21. 05. 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
- 248.** Про організації роботодавців: Закон України від 24. 05. 2001 № 2436—III, редакція від 24. 05. 2001 // Відомості Верховної Ради України від 10. 08. 2001 — 2001 р. , № 32, Ст. 171
- 249.** Про нафту і газ: Закон України від 12.07.2001 // Офіційний вісник України, 2001. — № 33 (31.08.2001). — Ст. 1524.
- 250.** Правила дорожнього руху: затверджено Пост. КМУ від 10. 10. 01р. № 1306 // Офіційний вісник України. – 2001. — № 41. – Ст. 1852.
- 251.** Земельний кодекс України від 25. 10. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 3—4. — Ст. 27.
- 252.** Про державну геологічну службу України: Закон України від 04.11.1999 //

Відомості Верховної Ради України, 1999. — № 51 (24.12.99). — Ст. 456.

253. Про кредитні спілки: Закон України від 20. 12. 2001 № 2908—III// Відомості Верховної Ради України від 12. 04. 2002 — 2002 р. , № 15, Ст. 101

254. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III (2947-14) // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

255. Про Червону книгу України: Закон України від 07.02.2002 // Відомості Верховної Ради України, 2002. — № 30. — Ст. 201.

256. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11. 07. 2001 № 2625—III, редакція від 11. 07. 2001 // Відомості Верховної Ради України від 30. 11. 2001 — 2001 р. , № 48, Ст. 254

257. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436—IV// Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144.

258. Про охорону земель: Закон України від 19.03.2003 р. // Голос України, №183. — С. 2—3.

259. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22. 05. 2003 № 852—IV// Відомості Верховної Ради України від 05. 09. 2003 — 2003 р. , № 36, Ст. 276

260. Про іпотеку: Закон України від 05. 06. 2003 № 898—IV// Урядовий кур'єр від 01. 10. 2003 — № 183

261. Про фермерське господарство: Закон України від 19. 06. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 45. — Ст. 363.

262. Про кооперацію: Закон України від 10. 07. 2003 № 1087—IV// Відомості Верховної Ради України від 30. 01. 2004 — 2004 р. , № 5, Ст. 35

263. Цивільно-процесуальний кодекс України від 18. 03. 2004 № 1618—IV// Відомості Верховної Ради України від 08. 10. 2004 — 2004 р. , № 40, / 40—42 /, стор. 1530, Ст. 492.

264. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23. 02. 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 31. — Ст. 268.

265. Про акціонерні товариства: Закон України від 17. 09. 2008 р. N 514—VI// Відомості Верховної Ради України від 19. 12. 2008 — 2008 р. , № 50, (№ № № 50—51), стор. 2432, Ст. 384

266. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10.01. 2002 // Офіційний Вісник України, 2002. — № 6 (22.02.2002). — ст. 223.

267. Про промислово-фінансові групи в Україні: Закон України від 21. 11. 1995 № 437/95—ВР// Відомості Верховної Ради України від 04. 06. 1996 — 1996 р. , № 23, Ст. 88

268. Про мисливське господарство та полювання. Закон України від 22.02.2000 // Голос України . — 2000. — 28 березня.

269. Про захист прав і основних свобод людини: Конвенція (Рим, 04. 11. 1950 р.), дата ратифікації — 17. 07. 97 р. , статус Конвенції станом на 25 березня 2002 року. // <http://search.ligazakon.ua>

270. Про видобування і переробку уранових руд: Закон України від 19.11.1997 // Офіційний вісник України, 1997. — № 51 (29.01.98).

271. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17. 07. 1997 № 469/97—ВР// Відомості Верховної Ради України від 03. 10. 1997 — 1997 р. , № 39, Ст. 261

272. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23. 12. 1993 № 3792—XII// Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 13. — Ст. 64.

273. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15. 05. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 29. — Ст. 232.

274. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22. 05. 2003 № 889—IV// Відомості Верховної Ради України від 12. 09. 2003 — 2003 р. , № 37, Ст. 308

Додаткова література:

1. Аврамова О. Жилье: товар с особым характером / Предпринимательство, хозяйство и право.-2000.-№7.-С.29-30.
2. Аврамова О. Соотношение частного и публичного права в жилищном праве//Підприємництво, господарство і право .-2001.-№7.-С. 48-49.
3. Алпатов А. А. Переоформление прав на землю: Практическое пособие / Алпатов А. А. , Федоткин Д. В. — М. : АКДИ «Экономика и жизнь», 2005.
4. Андрейцев В. І. Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Київський ун-т права/ Андрейцев В. І. Балюк Г. І. , Гетьман А. П. , Гринько С. В. , Гуревський В. К. / Заг ред. В. І. Семчика. — К. : Ін Юре, 2003.
5. Аренда жилых и нежилых помещений: Сб. норматив, док.: С изм. и доп. по состоянию на 1 нояб. 2002 г./ Сост. Голобородько К.Н.-Х.: Конус,2002.-176 с.
6. Бандурка І.В. Правові наслідки приватизації житла в Україні. // Слобожанщина.-1998.-7.-С.201-204.
7. Бандурка І.В. Цивільно-правові основи приватизації житла в Україні: Автореферат. ... канд.юрид.наук: (12 00 03)/ МВС України; Ун-т внутр. справ. - Х., 1998.-24 е.
8. Банкрутство. Правозастосування та судова практика. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 304 с.
9. Безклубий І. А. Банківські правочини: цивільно-правові проблеми: Монографія. — К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. — 378 с.
10. Бервено С. Н. , Яроцький В. Л. Правове регулювання вексельного обігу в Україні. — Х. : Право, 2001. — 512 с.
11. Бойко Л. Практика застосування законодавства про приватизацію житла (у запитаннях та відповідях) // Право України. - 1993. - №1. - С.21-23.
12. Бондар В. Правове регулювання договору найму житла у державному та комунальному фонді соціального використання. // Підприємництво, господарство і право .-2001.-№5,-С.45-48.
13. Бошицький Ю. Л. Право інтелектуальної власності. — К. : Логос, 2007. — 488 с.
14. Брунь А. Г. Договір оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Автореф. дис. ... канд. . юрид. наук: 12. 00. 03. / Національний університет внутрішніх справ. — Харків — 2003.
15. Василичук В. Правове регулювання банківського кредитування суб'єктів підприємницької діяльності/УПраво України.-2001 -Ж7.-С.36-39.
16. Воробець Л. Поняття банківського кредит) та кредитних операцій банку. // Право Украши.-2002.-№12.-с.62-65.
17. Галянтич М. Виникнення та зміст права приватної власності на житло відповідно до новітнього цивільного законодавства України. // Юридична Україна.-2003.-№7.-С. 12-23.
18. Галянтич М. К. Житлове право України. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 528 с.
19. Галянтич М. Конституційні засади забезпечення житлових прав громадян // Юридичний вісник України.-2003.- №38.-С. 12.
20. Герасименко О.О. Забезпечення виконання договору купівлі-продажу на стадії його складання. // Пробл. правознавства та правоохоронної діяльності: Збірник наукових статей.-2001 , -№ 1 .-с.242-248.
21. Герасин С. И. Правовые основы оборота земель используемых в сельскохозяйственном производстве: Дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00. 06 / РАН Институт государства и права. — Москва, 2000.

22. Глотова О. В. Правове регулювання правочинів щодо земельних ділянок в Україні: Автореф. дис. канд. . юрид. наук: 12. 00. 06. / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — К., 2003.
23. Голодный М.А., Сиволобова Г.С. Комментарий к правилам учета граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий, и предоставление им жилых помещений в УССР. - К., 1989.18. Золотарь В. А., Дятлов П.Н. Советское жилищное право. - К., 1990.
24. Гражданский кодекс Украины: комментарий под общ. ред. Харитонов Е.О. и Калитенко О.М. изд. 2-е. Х. ООО «Одисей». 2004 – Т.1. - 832с.
25. Гражданский кодекс Украины: комментарий под общ. ред. Харитонов Е.О. и Калитенко О.М. изд. 2-е. Х. ООО «Одисей». 2004 – Т.2. - 1024с.
26. Гриняк А. Б. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення права спільної власності фізичних осіб. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. — 176 с.
27. Гринько С. В. Правові аспекти реєстрації прав на землю. Автореф. дис. канд. . юрид. наук: 12. 00. 06. / Київський національний університет ім. Т. Г. Шевченка. — К. — 2003.
28. Гришин И. П. Право на алименты. — М. : Юрид. лит. , 1988. — 80 с.
29. Гуца М. Кредитні спілки - альтернатива банківському кредитуванню // Вісник законодавства України.-2002.- № 5.-с.38-41.
30. Данич. В. Земля в предпринимательской деятельности (отвод, оформление, использование). / В. Данич. — Днепропетровск. : ИД «Владимир Дудник», 2005.
31. Демченко Н. Особливі умови договору купівлі-продажу об'єктів приватизації. // Право України. - 1999.-№ 11 .-с.49-51.
32. Домбругова А. Істотні умови договору найму за новим ЦК України // Юридичний вісник України.-2003.-№42.-С. 14.
33. Дорогавцева Е.Е. Здание, сооружение и нежилое помещение как объекты аренды недвижимости (проблематика соотношения и разграничения понятий)- // Государство и право.-2002.-№7.-с. 105-107.
34. Дроб'язко В. С. , Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності: Навч. Посібник. — К. : Юрінком Інтер, 2004. — 512 с.
35. Дудорова Е. Нотариальная форма договора купли-продажи жилого дома (квартиры) и его государственная регистрация // Підприємництво, господарство і право -2003.-Х»2.-С.10-13.
36. Дудорова Е. Нотариальная форма договора купли-продажи жилого дома (квартиры) и его государственная регистрация. // Підприємництво, господарство і право. -2003.-№2.-С.10-13.
37. Духневич А. Кредитні спілки в Україні: історія і сучасність // Матеріали ІХ регіональної науково-практичної конференції «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні», 13-14 лют. 2003 р., Львів, нац. ун-т ім. І.Франка, Юрид. фак.-Львів,2003.-С.336-337.
38. Ерш А.В. Особенности правового регулирования арендной платы в договоре аренды зданий и иных сооружений. // Юрист.-2002.-№9.-с.47-52.
39. Жилинкова И. В. Брачный контракт. — Х. , 2002.
40. Жилинкова И. В. Правовой режим имущества членов семьи. — Х. , 2000.
41. Жилищное законодательство Украины (составитель Игнатенко В.Н.). Х. «Одиссей». 2000. – 384с.
42. Житлове законодавство України/ Упоряд.: Мельник М.І., Хавронюк М.І.-К.: «Л.С.К.»,1998.-496с.
43. Житлове право України. Навчальний посібник. За ред. Гопанчука В.С., Заїки Ю.О. – К.: Істина. – 2003. – 208с.

44. Житлове право України. Науково-практичний посібник. Сліпченко С.О., Мічурін Є.О., Соколов О.В. Х.: Еспада. – 2003 – 344с.
45. Заїка Ю. О. Спадкове право в Україні: Становлення і розвиток. — К. : КНТ, 2007. — 288 с.
46. Здоронок Г. І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. — К. : Юрид. практика, 2007. — 480 с.
47. Иванчук М.В. Право на служебное жилое помещение: Автореф. ... канд. юрид. наук: (12.00.05) / Юрид. ин-т им. Ф.Э.Дзержинского.-Х.,1982.-17 с.
48. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії і практики: Зб. наук, статей / За ред. Ю. С. Шемшученка, Ю. Л. Бошицького. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. — 424 с.
49. Калачёва С. А. Сделки с недвижимостью. — изд. доп. и перераб. / С. А. Калачёва. — М. : «Книга сервис», 2004.
50. Кандыба С. Договоры аренды // Финансовая консультация.-2001.-№3.-С.4-6.
51. Каракаш И. И. Право собственности на землю и право землепользования в Украине: Научно-практ. пособие. / Каракаш И. И. — К. : Истина, 2004.
52. Коноваленко В. Авторское право: автору, редактору, издавцу. — Х. : Фактор, 2007. — 496 с.
53. Копылов А. В. Вещные прва на землю в русском, дореволюционном и современном российском гражданском праве. — М. : „Стаут» 2000.
54. Корнеев Е. Аренда имущества: особенности заключения договоров. // Бухгалтерия и банки.-2002.-№51.-с.74-75.
55. Кузнецов А. В. Правовое регулирование купли продажи земельных участков сельскохозяйственного назначения в Германии: Дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00. 06 / Московская государственная юридическая академия. — Москва, 1997.
56. Кухарев О. Є. Виконання заповіту: проблеми теорії та практики. — Х. : Східно-регіонал. центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2009. — 263 с.
57. Кучерчук К. І. Договір купівлі-продажу земельної ділянки: Дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00. 03/ НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького . — К. , 2002.
58. Левик А. Межі здійснення приватної власності на житло: проблеми і перспективи. // Право України.-2001.-№9.-С.69-70.
59. Лепех С. Кредитодавець як сторона кредитного договору // Матеріали ІХ регіональної науково-практичної конференції «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні», 13-14 лют. 2003 р.,Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, Юрид фак.-Львів,2003.-С.283-285.
60. Лисина Н. Л. Правовой режим земель поселений: Учебно-практ. пособие. / Лисина Н. Л. — М. : Дело, 2004.
61. Луначенко А. В. Правовой режим земель сельскохозяйственного назначения, принадлежащих гражданам на праве собственности: Дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00. 06 / Одесская национальная юридическая академия. — Одесса, 2002.
62. Майданик Р. Фідуціарні позики . і кредити (цивільно-правова характеристика)// Підприємництво, господарство і право .-2001.- С.35-38.
63. Маслов В.Ф. Право на жилище. - Х., 1986.
64. Матвієнко П. Застава як засіб забезпечення банківських кредитів//Банківська справа.-2000.-№5.-С.45-47.
65. Мица Ю. В. Правова природа похідних цінних паперів. — Х. : Страйд, 2006. — 220 с.
66. Мічурін Є. О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (загальні положення). — Х. : Юрsvit, 2007. — 220 с.

67. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. — К. : Юрінком Інтер, 2005. — Т. 1. — 832 с.
68. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. — К. : Юрінком Інтер, 2005. — Т. 2. — 1088 с.
69. Новікова В. В. Безоплатні договори у цивільному праві України. — Х. : Ксилон, 2008. — 137 с.
70. Новоишцький О. Щодо відшкодування збитків, заподіяних порушенням договору купівлі-продажу //Правничий часопис Донецького університету. - 2001. - MsI.-С:41-45.
71. Носік В. В. Практичний посібник з проведення земельного аукціону. / Носік В. В. — К. — 2003.
72. Носік Ю. В. Права на комерційну таємницю в Україні. — К. : КНТ, 2007. — 2007 с.
73. Олійник В. Позика ... за гроші: Проблемні питання кредитування під заставу коштів. // Закон і бізнес.- 2000.- №47.-с,4.
74. Оплачко Л. Способи забезпечення кредитного договору. // Право Украти.-2002.- №11.-с.49~53,
75. Основные элементы системы ипотечного жилищного кредитования//Деньги и кредит.-2003.-№3.-С.57-62.
76. Пейчев К. П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок. Дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00. 06 /Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2004.
77. Погрібний С. О. Володіння в системі цивільного права. — Одеса: Одеська юридична академія, 2002. — 206 с.
78. Потапенко В. Долгожданный кредит: Парламент принял в третьем чтении законопроект о кредитных союзах // Юридическая практика.-2002.-Ла3.-С.3.
79. Потяркин Д.Е. Застройщик - сторона договора инвестирования при строительстве многоквартирного жилого дома. // Юрисг.-2002.-№12.-с.49-50.
80. Право інтелектуальної власності: Академічний курс. — К. : Ін Юре, 2004. — 672 с.
81. Правове положення неповнолітніх в Україні. — Х. : Еспада, 2002. — 576 с.
82. Примак В. Д. Вина і добросовісність у цивільному праві (теорія, законодавство, судова практика). — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 432 с.
83. Примак В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 432 с.
84. Розгон О. В. Межі та обмеження права власності. Монографія. — Х. : Страйд, 2006. — 188 с.
85. Рябко Л.Г. Правовое регулирование кредитных отношений по законодательству Украины: Дис. ...канд. юрид, наук: (12.00.03)/ Одес. нац. юрид. акад.-Одесса,2001.-218 с.
86. Сергеев М. Как получить кредит на покупку квартиры в Харькове//Все о бухгалтерском учете.-2003.-№55.-С.25-26. Павлова И.В.
87. Скворцов О. Ю. Сделки с недвижимостью в коммерческом обороте. / Скворцов О. Ю. — М. : Волтерс Клувер, 2006.
88. Слипченко С. А. , Смотров О. И. , Кройтор В. А. Гражданское и семейное право: Конспект ответов на зачете и экзамене. — Х. : Эспада, 2007. — 336 с.
89. Старцев О. Кредитні епіки в Україні. // Юридичний вісник України.-1998.-№39.-с.5.- (Інформаційно-правовий банк).
90. Теньков С. Типичные ошибки при заключении договоров аренды и как их избежать (по материалам судебной практики). // Все о бухгалтерском учете.-2003.- № 22.-С.43-44.

91. Ткаченко Н. В. Страхування. — К. : Ліра-К, 2007. — 376 с.
92. Толчеев Н. Преимущественное право покупки доли жилого дома (квартиры). // Российская юстиция.-2000.-№7.-С. 19-2 і.
93. Федорченко М. Земельне право України: посібник для практиків у двох томах. Т. І. Земельні відносини в населених пунктах \ Федорченко М. , Янов О. / за загальною редакцією М. Федорченка. — К. , 2006.
94. Фогель В.А. Осуществление права общей долевой собственности на жилое помещение. // Юрист.-2003.-№1.-с.33-39.
95. Фурса С. Вопросы законодательной техники и ипотечного кредитования // Юридическая практика.-2003.-№47.-С.26.9. Кот О. Перехід прав кредитора до третіх осіб: За новим цивільним кодексом України. // Юридичний вісник України.-2003,->г>18.--с.12.~ (Інформаційно-Правовий банк).
96. Халфина Р. О. Общее учение о правоотношении. — М. : Юр. лит. — 1974. — 340 с.
97. Харитонов Е.О., Саниахметова Н.А. Гражданское право Украины: учебник. – ООО «Одисей». 2004 – 960 с.
98. Хохлов В. А. Авторское право: Законодательство, теория, практика. — М. : Городец, 2008. — 288 с.
99. Цивільне право України (в запитаннях і відповідях): Навч. посібник / За ред. Харитонova Є. О. , Дрішлюка А. І. — Х. : Одисей, — 2005. — 576 с.
- 100.Цивільне право України: підручник в 2-х т. За заг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої та В.Л. Яроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2004 – Т.1. – 480 с.
- 101.Цивільне право України: підручник в 2-х т. За заг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої та В.Л. Яроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2004 – Т.2. – 552 с.
- 102.Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера (кер авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін., За ред., О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової- 2-е вид., допов і нсрероб. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - Кн. 2. - 640 с.
- 103.Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера (кер. авт. коя.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін., За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. - 2-е вид., допов і перероб. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - Кн. 1. - 736 с.
- 104.Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. За ред. розробників проекту ЦК України. К. Істина, 2004. Т.2. – 928 с.
- 105.Цивільний кодекс України: прийнятий 16.01.2003р. – К. Істина, 2003 із вступною статтею А.С. Довгерта, – Т.1 – 368 с.
- 106.Ципривуз К.А. К вопросу о потребительском кредитовании. // Юрист.-2003.-№2,-с.23-24.
- 107.Червоный Ю.С. Договор о приватизации жилых помещений, находящихся в государственной и коммунальной собственности// Юридический весник.- 2001.- №3.-с.121-122.
- 108.Червяков К. Оценка доказательств по делам об установлении отцовства // Соц. законность. — 1984. — № 5. — С. 31 – 32.
- 109.Черевко Г. В. Інтелектуальна власність. — К. : Знання, 2008. — 412 с.
- 110.Шаркова І. М. Правове регулювання ринку нерухомості в Україні: Навч. посіб. / Шаркова І. М. — К. : КНЕУ, 2005.
- 111.Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: Авторсько-правовий аспект. — Х. , 2002. — 368 с.
- 112.Шишута Ю. Правове становище кредитних кооперативів у Російській імперії наприкінці XIX - на початку XX ст. // Право України.-!002.-№-12.-с.136-14і.

113. Якубовський І. Співвідношення договору фінансового лізингу і кредитного договору // Підприємництво, господарство і право .-2001.-№8.-С.

114. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин (основи інструментальної концепції): Монографія. — Х. : Право, 2006. — 544 с.

Інтернет-ресурси:

1. Сайт Верховної Ради України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>;
2. Єдиний реєстр судових рішень // <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
3. Європейський Суд з прав людини. Рішення щодо України // <http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Case—Law/Decisions+and+judgments/HUDOC+database>; <http://www.echr.ru/documents/decisions.htm>) та <http://www.khpg.org/index.php?r=1.3.5>;
4. Постанови Пленуму Верховного Суду України у цивільних справах // <http://www.scourt.gov.ua/>
5. Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ // http://sc.gov.ua/ua/postanovi_plenumu.html
6. Законодавство для практиків// www.nau.ua
7. Інші джерела, необхідні в силу специфіки теми.

ДОДАТКИ

Додаток № 1

ЗВІТ

Про проходження навчальної практики студентки 4 курсу, групи ... юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна ПІБ, яка проходив практику на кафедрі цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна у період з ...

Виконання індивідуального плану практики:

1. Зміст та перелік виконаних робіт за період практики:

№ п/п	Зміст робіт	Строк виконання	Відмітка про виконання
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

2. Перелік матеріалів практики та процесуальних документів, які самостійно підготував практикант.

Під час проходження навчальної практики, згідно завдання навчальної практики, практикантом було підготовлено ...

3. Якість виконаних робіт та підготовлених документів:

Умови практики:

1. практиканта забезпечено необхідними умовами праці для виконання програми практики;

2. проведено інструктаж з охорони праці.

Оцінка практики студента:

Студент ПІБ проявив високий рівень знань з ... До навчальної практики заступив
Завдання виконував ... Повністю виконану роботу надав ...

Загальна оцінка практики:

Зауваження і рекомендації керівника бази практики щодо удосконалення практики студентів та усунення недоліків:

Керівник бази практики:

Додаток № 2

ВІДЗИВ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

На роботу студентки 4 курсу, групи ..., юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна ПБ, яка проходила практику на кафедрі цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна у період з ...

Темою навчальної практики студента ПБ є ...

У ході проходження навчальної практики студент проявив себе ...

Керівник навчальної практики:

«Затверджую»

(посада, прізвище)

(ініціали керівника стажування)

«___» _____ 200__ р.

ПЛАН

проходження практики з відмітками про виконання та обґрунтуванням хронологічного порядку та методології розв'язання навчально-дослідних завдань

№ з/п	Заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання

Порядок ведення плану проходження практики.

1. Керуючись програмою та індивідуальним завданням студент складає план проходження практики і затверджує його у свого керівника.
2. План проходження практики складається для кожного студента індивідуально.
3. У плані проходження практики слід передбачити час на збирання матеріалу для оформлення звіту про практику.

Додаток № 4

(назва вищого закладу освіти)

(назва факультету)

(назва кафедри)

ЩОДЕННИК
практики

(прізвище, ініціали студента)

(місто, рік)